

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s.

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor/specializace: Specializace Finanční řízení

Financování neziskových organizací
Bakalářská práce

Adéla KOHNOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Josef Horák, Ph.D.

ŠKODA AUTO Vysoká škola

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Adéla Kohnová**

Studijní program: **Ekonomika a management**

Specializace: **Finanční řízení**

Název tématu: **Financování neziskových organizací**

Cíl: Cílem této bakalářské práce je analyzovat možnosti financování neziskových organizací působících na území České republiky a sledovat objem všech poskytnutých dotací v závislosti na jejich právní formě.

Rámcový obsah:

1. Deskripce problematiky neziskových organizací
2. Vymezení možností financování neziskových organizací
3. Analýza forem financování neziskových organizací na zvoleném výzkumném vzorku
4. Komparace zjištěných výsledků
5. Návrh řešení vedoucích ke zlepšení současného stavu financování neziskových organizací

Rozsah práce: 25 – 30 stran

Seznam odborné literatury:

1. PELIKÁNOVÁ, A. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2018. 320 s. ISBN 978-80-271-2117-5.
2. PELIKÁNOVÁ, A. *Sbírka souvztažností pro nestátní neziskovky*. Praha: Grada, 2016. 160 s. ISBN 978-80-271-0340-9.
3. ČIŽINSKÁ, R. *Základy finančního řízení podniku*. 1. vyd. Grada Publishing, 2018. 240 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0194-8.
4. VOCHOZKA, M. *Finance podniku: komplexní pojetí*. 1. vyd. Grada Publishing, 2021. 312 s. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-3267-6.
5. BRIGHAM, E F. – EHRHARDT, M C. *Financial management: theory & practice*. 15. vyd. CENGAGE Learning, 2017. 1180 s. ISBN 130563229X.

Datum zadání bakalářské práce: prosinec 2021

Termín odevzdání bakalářské práce: prosinec 2022

L. S.

Elektronicky schváleno dne 25. 5. 2022

Adéla Kohnová

Autorka práce

Elektronicky schváleno dne 25. 5. 2022

Ing. Josef Horák, Ph.D.

Vedoucí práce

Elektronicky schváleno dne 3. 6. 2022

doc. Ing. Romana Čížinská, Ph.D.

Garantka studijní specializace

Elektronicky schváleno dne 8. 6. 2022

doc. Ing. Pavel Mertlík, CSc.

Rektor ŠAVŠ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracoval(a) samostatně a použité zdroje uvádím v seznamu literatury. Prohlašuji, že jsem se při vypracování řídil(a) vnitřním předpisem ŠKODA AUTO VYSOKÉ ŠKOLY o.p.s. (dále jen ŠAVŠ) směrnicí Vypracování závěrečné práce.

Jsem si vědom(a), že se na tuto závěrečnou práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, že se jedná ve smyslu § 60 o školní dílo a že podle § 35 odst. 3 je ŠAVŠ oprávněna mou práci využít k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna podle § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Beru na vědomí, že ŠAVŠ má právo na uzavření licenční smlouvy k této práci za obvyklých podmínek. Užiji-li tuto práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, mám povinnost o této skutečnosti informovat ŠAVŠ. V takovém případě má ŠAVŠ právo ode mne požadovat příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to až do její skutečné výše.

V Mladé Boleslavi dne 29.11.2022

Děkuji Ing. Josef Horák, Ph.D. za odborné vedení závěrečné práce, poskytování rad a informačních podkladů.

Obsah

Úvod	6
1 Neziskové organizace	8
1.1 Právní úprava neziskových organizací	10
2 Financování neziskových organizací	14
2.1 Principy financování NNO	14
2.2 Způsoby financování NNO	18
2.3 Vlastní zdroje	18
2.4 Cizí zdroje	19
2.5 Veřejné zdroje	21
2.6 Neveřejné zdroje	21
2.7 Další zdroje	23
2.8 Účtování neziskové organizace	24
3 Zdroje financování vybraných neziskových organizací	31
3.1 Aliance žen s rakovinou prsu, o.p.s.	31
3.2 Armáda spásy v České republice, z.s.	36
3.3 Linka bezpečí, z.s.	40
3.4 Nadace Open Society Fund Praha	43
3.5 Maltéžská pomoc	50
3.6 Česká alzheimerovská společnost, o.p.s.	54
Závěr	60
Seznam literatury	62
Seznam obrázků a tabulek	64
Seznam příloh	66

Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje tématu financování nestátních neziskových organizací. Zaměřuje se na organizace pomáhající lidem v nouzi, nebo se zdravotními problémy. Výběr tématu je založen na vlastní zkušenosti a celkový zájem o problematiku financování. Se všemi vybranými organizacemi ve zkoumaném vzorku jsem spolupracovala a účetnictvím neziskových organizací se zabývá rodinná firma, ve které pomáhám.

Neziskové organizace se někdy setkávají s nepochopením veřejnosti, protože jejich označení „neziskové“ je zavádějící – tyto organizace mohou vytvářet zisk, ovšem nesmějí ho rozdělovat mezi své vlastníky. Veškeré výnosy mohou použít pouze ke svému provozu, nebo k naplnění svých účelů, potažmo poslání a cílů. Pro neziskové organizace, stejně jako podnikatelské subjekty, je financování provozu a hlavní (či hospodářské) činnosti nezbytnou součástí jejich fungování.

Předmětem této práce jsou nestátní neziskové organizace, které mohou čerpat dotace a příspěvky od státu, ovšem ten není zodpovědný za fundování jejich veškeré činnosti. Organizace jsou tedy nuceny pro vykrytí svých nákladů hledat zdroje financování i jinde.

Cílem práce je zhodnotit u vybraného vzorku neziskových organizací, jaké je jejich rozložení zdrojů financování a jestli jsou závislé na příjmech z externích zdrojů, nebo jsou schopny určité soběstačnosti. Práce se zaměřuje i na výhody a nevýhody interních a externích zdrojů a hodnotí, jaký efekt mají na organizaci (i do budoucna) zdroje a jejich skladba.

Práce je rozdělená na tři části, z nichž jsou první dvě věnované teorii a problematice tématu a druhá část je věnovaná praktickému využití daných znalostí. První kapitola teoretické části se věnuje se klasifikaci a právnímu vymezení neziskových organizací. V druhé kapitole jsou vymezeny možné zdroje financování organizací a zároveň se věnuje možnostem účetnictví a rozdílným v účetních výkazech mezi neziskovými organizacemi a podnikatelskými subjekty.

Praktická část práce aplikuje znalosti získané v teoretické části na bázi výročních zpráv a účetních závěrek organizace. Pro účely této práce byl vybrán vzorek celkem 6 neziskových organizací, se kterými, jak již bylo zmíněno, mám osobní zkušenosti a jsou všechny zaměřené na pomoc lidem v nouzi, nebo pomoc lidem se

zdravotními problémy. Výstupem praktické části je zhodnocení hospodaření jednotlivých organizací v roce 2021 a poté porovnání vývoje struktury jejich zdrojů financování za poslední 4 roky. Vedlejším cílem je pak zhodnocení vlivu pandemie COVID-19 na celkové hospodaření organizace, ale i na výši jejích příjmů.

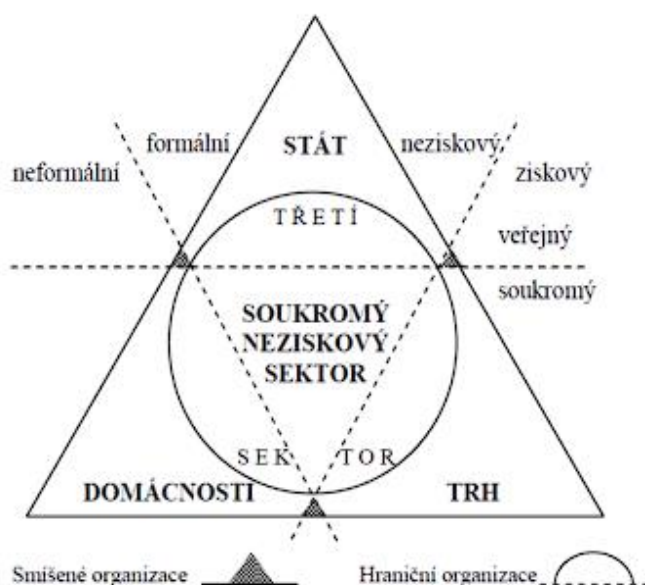
1 Neziskové organizace

Organizace v neziskovém sektoru nejsou primárně založeny za účelem dosahování zisku, ale jejich cílem je přímá produkce užitku. Neziskové organizace (dále jen NO) mohou ovšem podnikat a vytvářet zisk (který musí použít na rozvoj. Význam nespočívá pouze v přidané ekonomické hodnotě nebo podílu na celkové zaměstnanosti, ale je vzhledem ke svému dopadu na všechny oblasti života společnosti mnohem komplexnější. (Pelikánová, 2016).

Starší definici přináší švédský ekonom Victor A. Pestoff (1995), který rozděluje národní hospodářství v trojúhelníků na jeho základní bloky, které vytvářejí 4 sektory plochy – toto rozdělení je zobrazeno na obrázku 1. Pestoff rozdělil národní hospodářství na státní, soukromý (tržní), sektor domácností a tzv. třetí sektor – právě ten je neziskový a definoval je dle 3 kritérií:

- vlastnictví, na soukromý a veřejný sektor
- ziskovost, na ziskový a neziskový sektor
- míra formalizace, na formální a neformální sektor

V trojúhelníku tedy vznikly 4 základní sektory, kterými jsou neziskový veřejný sektor, neziskový sektor domácností, ziskový soukromý sektor a neziskový soukromý sektor – znázorněno na obrázku 2.

Zdroj: Pestoff, 1995

Obrázek 1 - Rozdělení národního hospodářství

Zdroj: Rektořík, 2010

Obrázek 3 - Upravené rozdělení národního hospodářství

Rektořík (2010) uvádí, že v některých případech nelze jednoznačně určit, kam danou organizaci zařadit, protože se sektory vzájemně ovlivňují a prolínají – z obrázků 1 a 2 lze vidět, že existují tzv. smíšené a hraniční organizace.

„Jako příklad smíšené organizace je možné uvést soukromou střední školu, která svým posláním zasahuje do veřejného sektoru, má privátní charakter a je z určité části financována z veřejných financí.“ (Rektořík a kol., 2010, str. 17)

Definici v zákonech ČR nenajdeme, tam jsou pouze vymezené jednotlivé právní formy neziskových organizací. Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (2022) pro identifikaci organizace v neziskovém sektoru uznává tzv. strukturálně-operacionální definici. Tuto definici v 90. letech 20. století vytvořili americký sociolog Lester M. Salamon a německý sociolog Helmut K. Anhaler. V ní definují charakteristické znaky, které vymezují NNO:

1. Institucionalizace – mají určitou organizační strukturu,
2. Soukromý charakter – nejsou součástí státu,
3. Neziskovost – můžou dosahovat zisku, ten ale nesmí být rozdělován mezi vlastníky, musí být použit k činnosti NNO,
4. Samosprávnost a nezávislost – nejsou řízeny jinou organizací (jsou autonomní),

5. Dobrovolnost – práce pro NNO je dobrovolná a NNO využívá dobrovolnické práce.

Neziskové organizace se dají členit dle řady kritérií, nejčastější je ovšem členění dle typu zakladatele na dvě skupiny:

1. Státní NO – jejich zřizovatelem je stát, kraj nebo obec. Neslouží k podnikání, ani k produkci zisku, který by byl následně rozdělen mezi její členy a jsou financovány přímo ze státního rozpočtu. Jedná se o organizace působící především v oblastech zdravotnictví, sociálních služeb a školství.
2. Nestátní NO – jejich vznik je založen na principu „sebe zřízení“ společnosti, tzn. zřizovatelem jsou sami občané na základě jejich sdružovacího práva, jedná se hlavně o spolky, nadace, církve apod. (Rektořík a kol., 2010)

Druhé nejčastější je kritérium globálního charakteru poslání, které rozděluje NO na:

- Veřejně prospěšné organizace – jsou založeny za účelem uspokojení potřeb široké veřejnosti (vzdělávání, zdravotnictví...)
- Vzájemně prospěšné organizace – jsou založeny za účelem vzájemné podpory skupin občanů, které mají společný zájem (sport, profesní zájmy...) (Šimková, 2012)

1.1 Právní úprava neziskových organizací

Jak již bylo zmíněno výše, v českém právu neexistuje souhrnný právní předpis definující neziskové organizace. Právní formy NO mohou nabírat různé podoby, které jsou upraveny řadou právních předpisů. Stěžejním předpisem, který se jich týká, je zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník (dále jako NOZ) účinný od 1. 1. 2014, který upravuje právní poměry právnických osob soukromého práva ČR, kam spadají i nevládní neziskové organizace. (Vít, 2015)

NOZ rozlišuje 3 základní typy právnických osob:

- Korporace
 - spolek,
- Fundace
 - nadace,

- nadační fond,
- Ústavy

Jednotlivých právních norem ovšem existuje více a jsou definovány i v zákoně o obchodních korporacích.

1.1.1 Spolky včetně pobočných spolků

Spolky jsou definovány §214 a násl. NOZ. Podle §217 (1) je hlavní činností spolku uspokojování a ochrana zájmu, za kterým byl spolek založen. Zákon ovšem nedefinuje, jestli účel založení spolku musí být soukromý (věnuje se zájmům vlastníku), veřejný (např. pomoc ohroženým skupinám). Může tedy nastat jedna, či druhá varianta, případně jejich kombinace. (Pelikánová, 2016).

Spolek se zakládá ustanovením obsahu stanov spolku. Stanovy musí obsahovat alespoň název a sídlo spolku (název musí obsahovat výrazy „spolek“, „zapsaný spolek“, nebo „z.s.“) a účel spolku. Spolek může být veřejně i vzájemně prospěšná organizace (např. spolek je přístupný pouze členům spolku). Obecně je zákon pro spolky velmi liberální (nevyžaduje např. ověření podpisu stanov), což přináší mnohé problémy. (Vít, 2015)

Spolek je založen okamžikem schválení stanov (povinné stanovy jsou definované v NOZ), je ovšem nutné ho zaregistrovat u rejstříkového soudu do 30 dnů. Spolek může být zrušen dobrovolně, usnesením svých členů v nejvyšším orgánu, ale zrušení může být nařízeno i soudně. Po zrušení nastává proces likvidace a až po vypořádání majetku nastává faktický zánik. (Dobrozemský, Stejskal, 2015)

1.1.2 Ústav

Ústavy jsou definovány §402 a násl. NOZ:

„Ústav je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.“

Základním rysem ústavu je poskytování služeb veřejnosti. Na rozdíl od spolku je jeho právní úprava velmi kogentní (nelze se od ní až na výjimky odchýlit. Specifické

pro ústavy je, že na rozdíl od většiny NO, může ústav mít podnikání jako hlavní činnost. (Vít, 2015)

Ústav se zakládá zakládací listinou a zakladatelem může být osoba fyzická, právnická i stát. Jak plyne z definice, povinným údajem při založení je výše vkladu (musí být uvedeno v zakládací listině). Ústav může být zrušen jako právnická osoba, případně i soudem, pokud ústav dlouhodobě neplní svůj stanovený účel.

1.1.3 Nadace a nadační fondy

Nadace i nadační fondy spadají do tzv. účelových družení majetku. Nadace jsou definovány §306 NOZ, nadační fondy poté §394 NOZ. U nadačních fondů se nepředpokládá dlouhodobé trvání – jejich finanční prostředky se časem spotřebují k danému účelu. Pokud to umožňuje zakladatelská listina a je to v souladu se zákonem, může se nadační fond transformovat v nadaci a naopak.

Charakteristickým znakem nadace je majetkový základ (fundus), který je vyčleněn k plnění hlavního účelu. Nadace nesmějí podporovat politické strany či hnutí, členy svých orgánů, své zaměstnance, či jejich blízké. (Pelikánová, 2016).

1.1.4 Sociální družstva

Dříve vedené jako obecně prospěšné společnosti, které ovšem se změnou zákona v roce 2014 zanikly a byly nuceny se transformovat na jednu ze 3 předešlých variant. Sociální družstva jsou definována v §758 zákona č. 90/2012 o obchodních korporacích:

„Družstvo, které soustavně vyvíjí obecně prospěšné činnosti směřující na podporu sociální soudržnosti za účelem pracovní a sociální integrace znevýhodněných osob do společnosti s přednostním uspokojováním místních potřeb a využíváním místních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva, zejména v oblasti vytváření pracovních příležitostí, sociálních služeb a zdravotní péče, vzdělávání, bydlení a trvale udržitelného rozvoje“

Sociální družstvo je velmi atypickou neziskovou organizací, protože ji zákon umožňuje rozdělovat zisk mezi své členy (maximálně 33 %). Z tohoto důvodu by tedy neziskovou organizací vůbec být nemělo, jelikož popírá základní znak vymezující NO – neziskovost. Sociální družstva se ovšem mezi ně řadí z důvodu jejich „veřejně prospěšného poslání“. (Vít, 2015)

1.1.5 Další typy neziskových organizací

Existují další typy NNO, které jsou upravené jinými zákony, než NOZ:

- 1) církve a náboženské společnosti,
- 2) politické strany a hnutí,
- 3) honební společenstva,
- 4) obecně prospěšné společnosti,
- 5) zájmová sdružení právnických osob.

2 Financování neziskových organizací

Druhá kapitola popisuje základní principy financování neziskových organizací, kterými jsou neziskové organizace definovány. V odborných literaturách se někdy tyto principy liší – je možné najít pouze 4 (vícezdrojovost, samofinancování, fundraising a neziskovost), jiné uvádějí ještě pátý princip – osvobození od daní. Tato práce popisuje všech pět principů financování, jelikož jsou všechny relevantní pro neziskové organizace v českých podmínkách. Dále se kapitola zabývá samotnými druhy financování a vymezuje je na základě původu na vlastní a cizí zdroje, z nichž jsou právě cizí dále děleny na veřejné a neveřejné (soukromé) zdroje. Jako poslední jsou zmíněny ostatní zdroje, které nejsou v případě neziskových organizací časté (například dědictví, nebo loterie), nebo v ČR nejsou zavedené (daňová asignace).

Poslední část kapitoly se věnuje samotným možnostem, jakými mohou neziskové organizace vést své účetnictví (jednoduché vs. podvojně). Rovněž práce specifikuje podmínky, které musejí být splněny, aby jednotky mohly vést daný typ účetnictví a na závěr se věnuje rozdílům v účetních výkazech – konkrétně v rozvaze a výkazu zisku a ztrát, protože jiné výkazy neziskové organizace vést nemusí. Zároveň s rozdíly v účetních výkazech jsou popsány i rozdíly v rozvahových a výsledkových účtech a jejich skupinách.

2.1 Principy financování NNO

Principy financování ve všeobecnosti určují postoje k neziskovým organizacím, a to, jak se tyto organizace chovají ve vztahu klient – nezisková organizace – financující orgán neboli donátor. Mezi základní obecné principy financování neziskové organizace i neziskového sektoru patří vícezdrojovost, samofinancování a fundraising, neziskovost (neziskové rozdělování zdrojů) a osvobození od daní. (Pařízková a kol.2018)

Příjmy mohou být jak peněžní – na celkových příjmech neziskových organizací se podílejí třemi čtvrtinami, tak naturální – získává je velká část neziskových organizací, mohou se vyskytovat v různé podobě: např. darování potravinové pomoci, budov, vybavení a příslušenství, technická pomoc atd. Mezi naturální příjmy patří i velice významná položka ocenění práce dobrovolníků. (Frič & Goulli, 2001)

2.1.1 Vícezdrojovost

Financování NNO má svá specifika. Z hlediska získávání finančních zdrojů jsou NNO právnickými osobami, které samy ve větší míře finanční prostředky nevytvářejí, ale získávají na svou činnost a projekty, a to jak finanční i nefinanční prostředky z veřejných, tak ze soukromých zdrojů. Hovoříme tedy o vícezdrojovém financování NNO. (Vláda ČR, 2022).

Pelikánová (2016) dělí financování organizací dle několika kritérií, přičemž v praxi dochází k jejich kombinaci:

1. Zdroje podle způsobu získání dělíme na interní a externí. Mezi interní zdroje řadíme vlastní hospodářskou činnost podniku (nerozdělený zisk, odpisy, nebo rezervy). Externí zdroje jsou poté všechny zdroje, které do podniku přicházejí zvenčí – dotace, dárcovství.
2. Zdroje podle způsobu nabytí dělíme na přímé a nepřímé. Špalek, Hyánek a Fonádová (2017) charakterizují přímé zdroje jako ty, díky kterým si nezisková organizace navyšuje své příjmy a nepřímé zdroje jako ty, díky kterým se organizaci nezvýší náklady (oproti situaci, kdy by tyto zdroje musela pořizovat sama).
3. Zdroje podle jejich charakteru dělíme na finanční a nefinanční. Finanční zdroje již podle pojmenování zahrnují především hotovost, nebo běžné účty. Nefinanční zdroje představuje hlavně majetek – stroje a nemovitosti.
4. Zdroje podle původu dělíme na tuzemské a zahraniční.
5. Zdroje podle typu vlastnictví dělíme na vlastní příjmy a soukromé zdroje. Vlastní příjmy zahrnují individuální a firemní dárcovství, soukromé zdroje poté členské příspěvky, vlastní hospodářská činnost, nebo loterie.

Další klasifikací může být časové hledisko, které je ovšem relevantní pro externí zdroje, u kterých může hrát roli splatnost kapitálu:

- Krátkodobé – splatnost kratší jak 1 rok
- Dlouhodobé – splatnost delší jak 1 rok (Vochozka a kol., 2021)

2.1.2 Samofinancování a fundraising

Samofinancování je způsob financování, který nezahrnuje zdroje dodávané věřiteli nebo vlastníky z vnějšího okolí NNO (Čížinská, 2018).

Vít (2015) charakterizuje fundraising jako aktivitu, která směřuje k získání finanční prostředků z vnějších zdrojů, do kterých nespádají veřejné zdroje (dotace a granty z EU, nebo rozpočtů státu, krajů a obcí). Tuto definici lze chápat, že se jedná o jednorázový příjem, pro který je nutné vyvinout určitou aktivitu.

Pokud by se měl fundraising brát jako dlouhodobá aktivita, lze mluvit o určitém managementu zdrojů a definovat ho jako *„hledání, získávání a pěstování zdrojů, resp. řízení a správa zdrojů, které mají pomoci především neziskovým organizacím zbavit se nedostatku prostředků, dosáhnout stanovených cílů a naplnit poslání organizace“* (Rektořík a kol., 2010, st. 93).

Fundraiser zajišťuje tedy pro NNO prostředky z vnějších zdrojů a může tato pozice být spojena i s vyhledáváním zdrojů z veřejných rozpočtů, které Vít (2015) ze své definice vyčlenil. Fundraiser může v NNO být

- Interní – člen NNO
- Externí – pracuje na základě smlouvy

2.1.3 Neziskovost

Neziskovost je princip, který neziskové organizace odděluje od ziskového sektoru. Jak již bylo několikrát zmíněno výše, princip neziskovosti se zakládá na faktu, že veškeré příjmy se musejí použít na financování činnosti organizace. S tímto principem souvisí i transparentnost nakládání s těmito zdroji.

Pro neziskové organizace jsou důvěryhodnost, dobré jméno a transparentnost základními hodnotami a jejich ztráta, či zpochybnění mohou vést až k zániku organizace. (Stejskal, Kuvíková, Maňátková, 2012).

2.1.4 Osvobození od daní

Podle Pařízkové (2018) existují 3 základní daňové režimy:

- Osvobození finančních toků NO od daní – nejčastěji se jedná o osvobození příjmů z hlavní a podnikatelské činnosti NO od daně z příjmů právnických osob, ale patří se i osvobození od majetkových daní a daň z přidané hodnoty,

- Úlevy na daních NO – NO má možnost z vypočítané daňové povinnosti uplatnit snížení v různé výši
- Úlevy na daních přispěvatelům (donátorům) – přispěvatelé mají možnost uplatnit si výši příspěvku jako nezdanitelnou část základu daně.

Pro určení daňového režimu je nutné vědět, jestli má nezisková organizace statut „veřejně prospěšného poplatníka“, který je v prvním bodě §17a zákona 586/1992 Sb. o daních z příjmů definován jako

„Veřejně prospěšným poplatníkem je poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním“

Zákone dále ve druhém bodě stejného odstavce specifikuje, kdo veřejně prospěšným poplatníkem není:

„Veřejně prospěšným poplatníkem není

a) obchodní korporace,

b) Česká televize, Český rozhlas a Česká tisková kancelář,

c) profesní komora nebo poplatník založený za účelem ochrany a hájení podnikatelských zájmů svých členů, u nichž nejsou členské příspěvky osvobozeny od daně, s výjimkou organizace zaměstnavatelů,

d) zdravotní pojišťovna,

e) společenství vlastníků jednotek a

f) rodinná fundace, kterou se pro účely tohoto zákona rozumí nadace nebo nadační fond,

1. které podle svého zakladatelského jednání slouží k podpoře zakladatele nebo osob blízkých zakladateli, nebo

2. jejichž činnost směřuje k podpoře zakladatele nebo osob blízkých zakladateli.“

Společenství vlastníků jednotek a rodinná fundace nemají tedy dle zákona statut veřejně prospěšného poplatníka, zdanění se tedy řídí stejnými pravidly jako u obchodní korporace.

Dále je třeba rozlišit, jestli se jedná o poplatníka s úzkým, nebo širokým základem daně

1. Úzký základ daně mají spolky, nadace a nadační fondy, náboženské společnosti a honební společenstva. Ztrátová vedlejší činnost, stejně jako dotace a příspěvky z veřejných rozpočtů, se nezahrnují do předmětu daně.
2. Široký základ daně mají ústavy, obecně prospěšné společnosti, veřejné výzkumné instituce, zdravotnická střediska a veřejné vysoké školy. Tito poplatníci nerozdělují hlavní a vedlejší činnost, jelikož všechny příjmy jsou předmětem daně (opět s výjimkou dotací a příspěvků z veřejných rozpočtů).

Zákon 586/1992 Sb. o daních z příjmů dále v §19 definuje příjmy, které jsou osvobozené od daně, nebo je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby. Patří tam např. členské příspěvky (musí být ovšem zavedeny ve stanovách, nebo zřizovacích listinách – mimořádné příspěvky dani podléhají), výnosy z kostelních sbírek a příspěvky členů církví (tyto položky se vztahují pouze na církevní a náboženské společnosti), nebo daň z příjmu majetku vloženého do nadační jistiny veřejně prospěšné nadace.

2.2 Způsoby financování NNO

Pelikánová (2016) rozeznává celkem 4 základní způsoby financování:

- Účelové financování – nejčastější způsob financování, získané finanční zdroje je možné použít pouze na schválený projekt.
- Výkonové financování – jedná se o opak účelového financování, finanční prostředky jsou získány až po vyfakturování.
- Globální financování – NNO může volně disponovat přidělenými finančními prostředky, také zvané „lump-sum“ financování.
- Kombinované financování – v praxi lze těžko dosáhnout „čisté“ podoby financování, dochází tedy ke kombinaci 2.

2.3 Vlastní zdroje

Získávání zdrojů vlastní hospodářskou činností je označováno jako samofinancování. Do vlastní hospodářské činnosti můžeme zařadit služby, poradenství, nebo kurzy zajišťované neziskovou organizací. Dále se může jednat o

prodej vlastních výrobků, chráněné dílny, ale i pronájem objektů (budovy, sportoviště...). Samofinancování zajišťuje zdroje v době, kdy skončila podpora grantů a dotací, nebo naopak ještě nezapočala. (Novotný, 2004)

Mezi výhody vlastních zdrojů patří nezávislost organizace (závislost na výši úroků cizího kapitálu, nebo problém likvidity organizace). Zároveň se organizace nezadlužuje a může sama rozhodnout, jak a kde bude tyto zdroje investovat. (Vochozka, 2021).

Pelikánová (2016) do vlastní zdrojů řadí:

- členské příspěvky,
- příjmy z výkonu hlavní činnosti,
- příjmy z doplňkových činností,
- podnikání.

Frič & Goulli (2001) doplňují vlastní zdroje ještě o poplatky klientů za služby a výnosy z investic.

2.4 Cizí zdroje

Cizí zdroje jsou závazky (dluhy) podniku, který musí být v určité době splaceny. Jedná se například o závazky z odvodu daní, nevyplacené mzdy zaměstnancům, nebo nesplacené úvěry. Cizí zdroje jsou součástí pasiv a můžou být vytvářeny interními zdroji – ty účetní jednotka vytváří za dobu její existence – nebo externími zdroji – ty přicházejí do podniku z vnějšího prostředí. V případě externích cizích zdrojů se jedná o krátkodobé a dlouhodobé dluhy, v případě interních cizích zdrojů pak o vytvořené rezervy. Dále jsou pasiva tvořena vlastním jměním, které také může být z externích a interních zdrojů. Lepší přehled o tomto rozdělení dává tabulka číslo 1. (Bokšová, 2013)

Z tabulky 1 je vidět, že rezervy jsou cizím interním zdrojem. Interním zdrojem jsou, protože je vytváří jednotka v rámci své běžné činnosti a cizím zdrojem jsou, protože se jedná o dluh, který bude muset účetní jednotka v budoucnu splatit. U rezerv není zpravidla daná částka, jedná se o odhad jednotky na základě předchozích účetních období. Neziskové organizace můžou tvořit rezervy, ale musejí se řídit vyhláškou č. 504/2002 Sb., která jim povoluje pouze určitá použití:

- rezerva na opravy hmotného majetku,
- rezerva na pěstební činnost,
- rezerva na odbahnění rybníka,
- rezerva na sanaci pozemků dotčených těžbou,
- rezerva na vypořádání důlních škod,
- popř. další rezervy podle zvláštních zákonů,

Neziskové organizace z tohoto důvodu často rezervy nevytvářejí, protože realisticky se jich týká pouze rezerva na opravy hmotného majetku.

Tabulka 1 - Externí a interní zdroje financování podniku

PASIVA	Externí zdroje financování	Interní zdroje financování
Vlastní zdroje (vlastní jmění)	Vlastní jmění	
	Kapitálové fondy	
	- Fondy	Kumulované výtěžky vytvořené podnikovými aktivitami - Výsledek hospodaření běžného účetního období - Nerozdělený zisk/ztráta
	- Oceňovací rozdíly	
Cizí zdroje (cizí jmění)		Odpisy
	Dluhy dlouhodobé	
	Dluhy krátkodobé	
		Rezervy

Zdroj: Bošková, 2013, upraveno pro potřeby NO

Cizí zdroje je možné získat jen na určitou dobu a na konci doby splatnosti je nutné je vrátit. Z ekonomického hlediska se cizí zdroje rozdělují na úročený cizí kapitál

(povinnost platit věřiteli nákladové úroky) a explicitně neúročené závazky (úrokové náklady nevyvolávají). (Čižinská, 2008).

Potřeba cizích zdrojů vzniká v momentě, kdy organizaci nestačí k financování její vlastní zdroje a zároveň nemá možnost potencionálních zdrojů (např. dárcovství, nebo granty, které ještě nezačaly, nebo již skončily). Riziko cizích zdrojů je primárně neuváženost samotné organizace, pokud pomocí cizích zdrojů financuje investici, na kterou by pomocí vlastních zdrojů nikdy nedosáhly – nejsou totiž poté schopné cizí zdroje splácet. (Vochozka, 2021).

2.5 Veřejné zdroje

Jedná se nenárokové zdroje, které může NNO získat na základě žádosti. Patří sem:

1. Dotace ze státního rozpočtu přímé a nepřímé – přímé dotace dostává NNO na základě žádosti přímo od grantu dotace (např. ministerstvo kultury). U nepřímých dotací existuje třetí strana, která zažádá o dotaci a po jejím přidělení ji rozděluje na jednotlivé žadatele (Pelikánová, 2016)
2. Příspěvky ze zdrojů EU – fondy EU jsou několikaletým cyklem a může z nich být financováno několik operačních programů. Operační program má poté své tematické zaměření, cíle a priority. Projekty financované operačními programy poté tyto cíle a priority naplňují. Vše se děje v rámci „politiky soudržnosti“, která má za cíl odstranit rozdíly mezi regiony. (MMR, 2022).
3. Příspěvky územních samospráv, krajů a obcí – územní samosprávy, kraje a obce můžou vypsat grantové programy v rámci vlastního rozpočtu.
4. Příspěvky od nadací a nadačních fondů – nadace a nadační fondy jsou již ze své definice poskytovateli podpory daného účelu. Je důležité, aby se NNO a nadace (nebo nadační fond) pohybovali ve stejné zájmové oblasti, například oboje byly zaměřené na sport (Pelikánová, 2016)

2.6 Neveřejné zdroje

Jedná se o zdroje ze soukromého sektoru. Jejich získání probíhá zejména díky fundraisingu. Vít (2015) uvádí 5 základních metod fundraisingu:

2.6.1 Dárcovství a sponzoring

Dárcovství se dá dále rozdělit na firemní a individuální. Liší se zejména ve způsobech darování a darovaných částkách (firemní dary bývají větší, individuální jsou spíše nepravidelné malé částky), ovšem pravidla a principy pro obě formy zůstávají stejné.

- Firemní dárcovství – např. finanční dar z rozpočtu firmy, sbírka mezi zaměstnanci, nebo aukce
- Individuální dárcovství – např. dárcovské SMS, pokladničky, inzerce (Pelikánová, 2016, Stejskal, 2010).

Dar je v § 2055 NOZ definován jako:

„Darovací smlouvou dárce bezplatně převádí vlastnické právo k věci nebo se zavazuje obdarovanému věc bezplatně převést do vlastnictví a obdarovaný dar nebo nabídku přijímá.“

Pokud je příjemce daru veřejně prospěšným poplatníkem, je dar podle zákona o daních z příjmu osvobozen od daně. Sponzoring je poté poskytnutí finančního daru za určité služby – nejčastěji reklama. V tom případě se ovšem již nejedná o dar, ale o příjem z reklamy a jako takový je podle 586/1992 Sb. o daních z příjmů zdaněn základní sazbou i přes statut veřejně prospěšného poplatníka.

2.6.2 Dobročinné aukce

Dražba může mít dvě podoby: jednu definuje zákon č. 26/2000 Sb. o veřejných dražbách a druhá je nabídka na uzavření kupní smlouvy. U druhé formy se jedná o zvláštní formu prodeje, jelikož dražba končí uzavřením kupní smlouvy. Jelikož jsou podmínky konání aukce podle zákona velmi přísné, neziskové organizace preferují druhou variantu. (Vít, 2015)

U dražeb můžou nastat různé situace:

1. Dražená věc patří neziskové organizaci – výnosy z aukce se považují za výnosy z prodeje
2. Dražená věc byla darovaná neziskové organizaci – stejné, jako u prvního bodu

3. Neziskové organizace bude věnován výtěžek z dražby – zde se jedná o dárcovský dar, který byl popsán v předešlém odstavci.

2.6.3 Veřejné sbírky

Sbírku může konat pouze právnická osoba za podmínek definovaných v zákoně č. 117/2001 Sb. o veřejných sbírkách. Tento zákon definuje veřejnou sbírku v § 1 jako „*získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel.*“

Zákon v § 2 rovněž vymezuje, že za sbírku není považováno:

- shromažďování finančních prostředky politickými stranami, spolky, nebo odborovými organizacemi, mezi svými členy za účelem dosažení prostředků k plnění svých úkolů,
- shromažďování finančních církvemi a náboženskými společnostmi k církevním a náboženským účelům, pokud se koná v kostelech, modlitebnách apod.

Sbírku lze konat několika způsoby:

- sběracími listinami,
- pokladničkami,
- sbírkou na předem vyhlášený bankovní účet,
- prodejem předmětů nebo vstupenek, pokud je příspěvek zahrnut v ceně,
- dárcovskými SMS. (MVČR, 2022)

2.7 Další zdroje

Mezi další zdroje se může zařadit dědictví. Nezisková organizace nemůže dědit ze zákona, musí být sepsána závěť, nebo dědická smlouva. Zároveň se musí respektovat práva tzv. nepominutelných dědiců, kterými jsou děti, případně jejich potomci. TI musí dostat povinný díl, který tvoří alespoň čtvrtinu části majetku zůstavitele. V případě nezletilých nepominutelných dědiců tento díl tvoří tři čtvrtiny. (Vít, 2015)

V neposlední řadě do dalších zdrojů spadá i daňová asignace, která ovšem v ČR není zavedená. Daňový poplatník může rozhodnout, komu bude odvedena část jeho

daně. Daňová asignace funguje například na Slovensku, v Maďarsku, nebo Polsku. (Stejskal a kol., 2010).

2.8 Účtování neziskové organizace

Neziskové organizace se musejí při účtování řídit pravidly podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, který je základní normou regulující české účetnictví. Neziskové organizace se dále řídí vyhláškou č. 504/2002 Sb. pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví a vyhláškou č. 325/2015 Sb. pro účetní jednotky, které vedou jednoduché účetnictví. Vyhlášky Ministerstva financí ČR obecně vymezují obsah účetních výkazů, účetní metody a předpoklady sestavení účetní závěrky. Poslední regulující normou, kterou se neziskové organizace řídí jsou České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 504/2002 Sb., které jsou také označovány jako „České účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání“.

Neziskové organizace mají možnost své účetnictví vést jednoduchým, nebo podvojným způsobem, přičemž jsou podmínky a specifikace definovány v zákoně o účetnictví.

Jednoduché účetnictví funguje na peněžní bázi. Výsledek hospodaření se zjistí jako rozdíl mezi příjmy a výdaji organizace. Uskutečněné operace se účtují v okamžiku, kdy dochází k převodu peněžních prostředků – nerozlišuje se časová a věcná souvislost s účetním obdobím.

Podvojně účetnictví poté funguje na akruální bázi, zjišťuje tedy výsledek hospodaření jako rozdíl výnosů a nákladů. Zároveň je důležité rozlišit časovou a věcnou souvislost s účetním obdobím bez ohledu na to, kdy dojde k převodu peněžních prostředků. (Bokšová, 2013)

2.8.1 Jednoduché účetnictví

Pro vedení jednoduchého účetnictví musí nezisková organizace splnit podmínky definované v § 1f zákona o účetnictví:

„(1) Účetní jednotka podle § 1 odst. 2 písm. a) a b) může vést jednoduché účetnictví, pokud

a) není plátcem daně z přidané hodnoty,

b) její celkové příjmy za poslední uzavřené účetní období nepřesáhnou 3 000 000 Kč,

c) hodnota jejího majetku nepřesáhne 3 000 000 Kč a

d) je současně

1. spolkem nebo pobočným spolkem,

2. odborovou organizací, pobočnou odborovou organizací, mezinárodní odborovou organizací nebo pobočnou mezinárodní odborovou organizací,

3. organizací zaměstnavatelů, pobočnou organizací zaměstnavatelů, mezinárodní organizací zaměstnavatelů nebo pobočnou mezinárodní organizací zaměstnavatelů,

4. církví, náboženskou společností nebo církevní institucí, která je právnickou osobou evidovanou podle zákona upravujícího postavení církví a náboženských společností, nebo

5. honebním společenstvem.“

Z bodu d) § 1f zákon vyplývá, že pro určité neziskové organizace je povinnost vedení podvojného účetnictví vždy, i při splnění 3 předešlých podmínek. Jedná se například o politické strany, nadace a nadační fondy, nebo ústavy.

V jednoduchém účetnictví je povinnost vést následující účetní knihy:

- Peněžní deník – obsahuje informace o příjmech a výdajích, položkách účtovaných podle účetních dokladů, nebo o převodech peněžních prostředků
- Kniha závazků a pohledávek – obsahuje informace o veškerých pohledávkách a závazcích (z obchodních vztahů, půjčky a úvěry...)
- Pomocné knihy – existují jen, pokud je pro ně užití, například informace o DHM, oceňovacích rozdílech, nebo závazky z pracovněprávních vztahů (Šimková, 2014)

Účetní jednotky jsou podle zákona o účetnictví poté zbaveny i dalších povinností v jednoduchém účetnictví:

- „Nesmí k účtování používat hospodářský rok.

- *Nevztahuje se na ně kategorizace účetních jednotek podle § 1b až 1e zákona o účetnictví.*
- *Nepřepočítávají majetek a závazky vyjádřené v cizí měně na českou měnu kursem devisového trhu k rozvahovému dni, resp. jinému dni, ke kterému sestavují přehledy. Výjimkou je přepočet valut v pokladně a deviz na účtech u banky.*
- *Časové rozlišení nákladů a výnosů, tvorba opravných položek.*
- *Použití reálné hodnoty při ocenění např. cenných papírů a derivátů*
- *Nesestavují odpisových plán, neboť účetně svůj majetek neodepisují.“*
(Dobrozemský, Stejskal, 2016, s.269)

V jednoduchém účetnictví rovněž podle § 13b odst. 4 zákona o účetnictví neplatí povinnost sestavovat účetní závěrku a účetní jednotky sestavují pouze:

- přehled o majetku a závazcích,
- přehled o příjmech a výdajích.

2.8.2 Podvojně účetnictví

Podmínky podvojněho účetnictví vymezuje zákon 563/1991 Sb. o účetnictví. Účetní jednotky mohou na jeho základě vést podvojně účetnictví v zjednodušeném, nebo plném rozsahu. Účetnictví ve zjednodušeném rozsahu mohou vést organizace, které splňují podmínky podle §9 zákona 563/1991 Sb. o účetnictví, který stanoví:

„(3) Vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu, pokud dále není stanoveno jinak, může účetní jednotka, pokud

a) tak u příspěvkové organizace rozhodne její zřizovatel, nebo

b) je malou účetní jednotkou nebo mikro účetní jednotkou a nemá povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.

(4) Z účetních jednotek podle odstavce 3 písm. b), které jsou účetními jednotkami podle § 1 odst. 2 písm. a) a b), může vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu ta účetní jednotka, která je

a) spolkem nebo pobočným spolkem,

- b) odborovou organizací, pobočnou odborovou organizací, mezinárodní odborovou organizací nebo pobočnou mezinárodní odborovou organizací,*
- c) organizací zaměstnavatelů, pobočnou organizací zaměstnavatelů, mezinárodní organizací zaměstnavatelů nebo pobočnou mezinárodní organizací zaměstnavatelů,*
- d) církví, náboženskou společností nebo církevní institucí, která je právnickou osobou evidovanou podle zákona upravujícího postavení církví a náboženských společností,*
- e) honebním společenstvem,*
- f) obecně prospěšnou společností,*
- g) nadačním fondem,*
- h) ústavem,*
- i) společenstvím vlastníků jednotek,*
- j) bytovým družstvem, nebo*
- k) sociálním družstvem.“*

Přičemž platí, že neziskové organizace musí splnit podmínky obou bodů. V opačném případě mají povinnost vést účetnictví v plném rozsahu.

2.8.3 Účetní výkazy

Specifika a náležitosti účetních výkazů definuje Vyhláška č. 504/2002 Sb. pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví. Dále se neziskové organizace řídí Českými účetními standardy (ČÚS) pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání. Neziskové organizace pro účetní závěrku musejí sestavit rozvahu, výkaz zisku a ztrát a přílohu, což je slovní doprovod definovaný § 30 vyhlášky 504/2002 Sb.

Rozvaha a rozvahové účty

Rozvaha podává přehled o majetku podniku (který představují aktiva) a zdrojích jeho krytí (představují pasiva). Rozvaha ukazuje finanční situaci podniku ke zvolenému datu (ke konci měsíce, konci účetního období...), kdy na jedné straně

prezentuje majetkovou strukturu podniku a na druhé jeho kapitálovou strukturu. Důležité je umět porovnat danou majetkovou strukturu se způsoby jejich financování. Objem aktiv představuje plánovaný růst, objem pasiv pomáhá ke správné strukturaci zdrojů jednotky. (Bokšová, 2013)

Rozvaha je tvořená rozvahovými účty, které se dělí na aktivní (zobrazují aktiva podniku) a pasivní (zobrazují pasiva podniku). V rozvaze neziskových organizací chybí účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky a nahrazuje ji účtová třída 9 – Vlastní jmění, fondy, výsledek hospodaření, rezervy, dlouhodobé úvěry a zápůjčky, závěrkové a podrozvahové účty, která obsahuje tyto skupiny:

- 90 – Vlastní jmění – ČÚS 413 definuje skupinu jako „*vlastní zdroje krytí majetku účetní jednotky*“. Skupina obsahuje základní kapitál, ale i zdroje převedené z fondů, přijaté dotace a dary za určitých podmínek, nebo zisk převedený z výsledku hospodaření.
- 91 – Fondy – skupina obsahuje přijaté dary, výnosy sbírek, zdroje ze zisku, nebo jiné zdroje podle rozhodnutí statutárního orgánu organizace. Na konci roku v této skupině zůstávají nedočerpané prostředky.
- 92 – Oceňovací rozdíly – neziskové organizace využívají, pokud účtují o derivátech, nebo cenných papírech a podílech.
- 93 – Výsledek hospodaření – stejné jako pro podnikatelské subjekty.
- 94 – Rezervy – o této skupině se psalo v sekci cizích zdrojů.
- 95 – Dlouhodobé úvěry a závazky – stejné jako pro podnikatelské subjekty.
- 96 – Závěrkové účty – používají se místo účetní třídy 7.
- 97-99 – Podrozvahové účty – stejné jako skupina 96.

Dalším rozdílem v rozvahových účtech jsou účty skupiny 34 – Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování. Konkrétně se jedná o dva účty:

- 346 – Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem.
- 348 – Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem územních samosprávných celků.

Rozvaha neziskových organizací je podobná rozvaze podnikatelských subjektů. Můžeme v ní nalézt 3 hlavní rozdíly:

- u aktiv se nevykazuje netto hodnota,
- vykazuje se stav k prvnímu a poslednímu dni účetního období,
- v pasivech se nevykazuje vlastní kapitál, ale vlastní zdroje.

Výkaz zisku a ztrát a výsledkové účty

Výkaz zisku a ztrát (VZZ), nazývaný též pouze jako „výsledovka“, je výkaz, který podává obraz o výkonnosti podniku za účetní období. Tento výkaz poměrem výnosů a nákladů účetní jednotky ukazuje jakého hospodářského výsledku účetní jednotka dosáhla – výsledkem je buď zisk, nebo ztráta. (Bokšová, 2013)

VZZ je sestaven z výsledkových účtů, které se dělí na dva druhy – nákladové a výnosové. Účtové třídy pro tyto účty (5 pro nákladové a 6 pro výnosové) jsou stejné pro NO i podnikatelské subjekty, určité rozdíly v nich ovšem existují:

V nákladových účtech jsou pro neziskové organizace 2 základní rozdíly:

- 56 – Změny stavu zásob vlastní činnosti a 57 – Aktivace – tyto dvě skupiny odpovídají účtové skupině 58 – Změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace pro podnikatelské subjekty. Neziskové organizace nemají účtovou skupinu pro rezervy a opravné položky ve finanční oblasti, jelikož podle vyhlášky 504/2002 Sb. nesmějí vytvářet finanční rezervy. Náklady, které by podnikatelské subjekty účtovaly na skupinu 56 – Finanční náklady neziskové organizace účtují ve prospěch skupiny 54 – Ostatní náklady.
- 58 – Poskytnuté příspěvky – do této skupiny patří příspěvky poskytnuté právnickým osobám a organizačním složkám a zároveň členské příspěvky, které vyplývají z nepovinného členství.

Ve výnosových účtech je těch rozdílů více:

- 65 – Tržby z prodeje majetku – pro podnikatele jsou tyto tržby součástí skupiny 64 – Jiné provozní výnosy.
- 68 – Přijaté příspěvky – obsahuje přijaté příspěvky na provozní činnost organizace. Podnikatelské subjekty na účtech 68x účtují o mimořádných výnosech, o kterých neziskové organizace podle ČÚS neúčtují.

- 69 – Provozní dotace – samo vysvětlující z názvu skupiny.

Ve výkazu zisku a ztrát je největší rozdíl v jeho členění a označování. Neziskové organizace nejdříve vykazují všechny náklady (označení písmenem „A“, dále se dělí podle čísel na A.I. až A.VIII.), poté vykazují všechny výnosy (označení písmenem „B“ a analogicky dále podle čísel). Neziskové organizace nerozdělují provozní a finanční výsledek hospodaření, vykazují pouze výsledek hospodaření před zdaněním (označeno písmenem „C“) a výsledek hospodaření po zdanění (označeno písmenem „D“). Neziskové organizace rovněž nevykazují výsledek minulého účetního období, pouze běžné období. Posledním rozdílem je členění výkazu zisku a ztrát, protože neziskové organizace musejí odděleně sledovat svojí hlavní a hospodářskou činnost.

3 Zdroje financování vybraných neziskových organizací

Třetí kapitola se věnuje posouzení zdrojů financování 6 vybraných neziskových organizací. U každé organizace nejprve dojde k jejímu představení – datum založení, které se někdy liší od datumu zápisu, což je způsobeno rekodifikací občanského zákona, kdy přestaly platit určité druhy neziskových organizací a ty se pak musely zapsat znova pod správnou právní formou. Dále je u každé organizace uveden její cíl, nebo účel a poslání, ze kterých vychází její hlavní činnost. Představení je doplněno o vedlejší činnost, pokud ji organizace vykazuje. Poslední částí představení je informace o orgánem neziskové organizace. Všechny informace jsou čerpány z veřejného rejstříku a/nebo přílohy k účetním závěrkám – v obou případech by tyto informace měly korespondovat.

Dále se kapitola věnuje samotnému hospodaření neziskových organizací. Ze začátku je zhodnocen výsledek roku 2021 každé organizace. Dále se práce zaměřuje na vývoj nákladů a výnosů v příslušných letech – práce sleduje vývoj za poslední 4 roky, tzn. od roku 2018 do roku 2021. Společně s tímto vývojem je sledováno rozložení příjmů z různých finančních zdrojů a jak nárůst či pokles výnosů a výdajů koreluje s nárůstem či poklesem získaných zdrojů v daném období.

Nakonec se práce u každé organizace věnuje procentuálnímu rozložení zdrojů a jejich vývoji a zároveň hodnotí, jestli to má pozitivní, či negativní dopad na fungování organizace a jaké problémy by s tímto vývojem mohly vzniknout v budoucnu.

3.1 Aliance žen s rakovinou prsu, o.p.s.

Aliance žen s rakovinou prsu je nestátní nezisková organizace založená 9. července 2002. Založilo ji devatenáct organizací onkologických pacientek jako celostátní zastřešující obecně prospěšnou společnost. Jejím cílem je sloužit jako informační a edukační centrum, koordinovat projekty a kampaně a sjednotit snahy o prosazování práv a rovných podmínek k léčbě. Posláním Aliance žen je:

- pořádání odborných kursů, školení a jiných vzdělávacích akcí včetně lektorské činnosti, tj.
- poskytovat pomoc svépomocným skupinám žen s rakovinou prsu,
- shromažďovat a poskytovat informace o rakovině prsu a její prevenci veřejnosti,

- shromažďovat a poskytovat informace o právech nemocných žen,
- monitorovat problémy nemocných ve zdravotnickém prostředí a spolupracovat s příslušnými institucemi na jejich řešení,
- pořádat kampaně na vybraná témata týkající se rakoviny prsu.

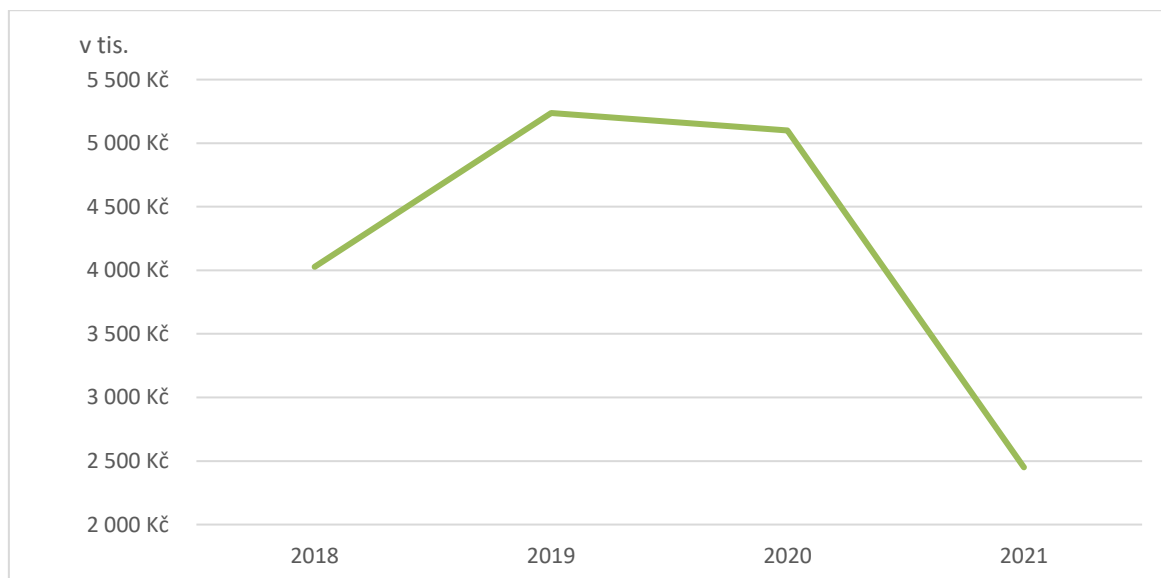
Aliance žen s rakovinou prsu má 3 orgány společnosti:

- Statutární orgán, který má 1 člena – ředitel Mgr. Štěpánka Pokorná.
- Správní rada, která má 6 členů s předsedou správní rady.
- Dozorčí rada, která má 3 členy.

3.1.1 Hospodaření organizace

Údaje o hospodaření organizace byly přejaty z účetních závěrek a výročních zpráv z let 2018 až 2021. Organizace žen je kategorizována jako mikro účetní jednotka s účetním obdobím 1 rok a rozvahovým dnem 31.12.2021.

Hlavním příjmem Aliance žen jsou dary, které dělají necelých 90 % financování organizace. Hlavním poskytovatelem darů jsou právnické osoby, zejména poté firma AVON Cosmetics. Na obrázku 3 je vidět hodnota poskytnutého daru od této firmy v jednotlivých letech.

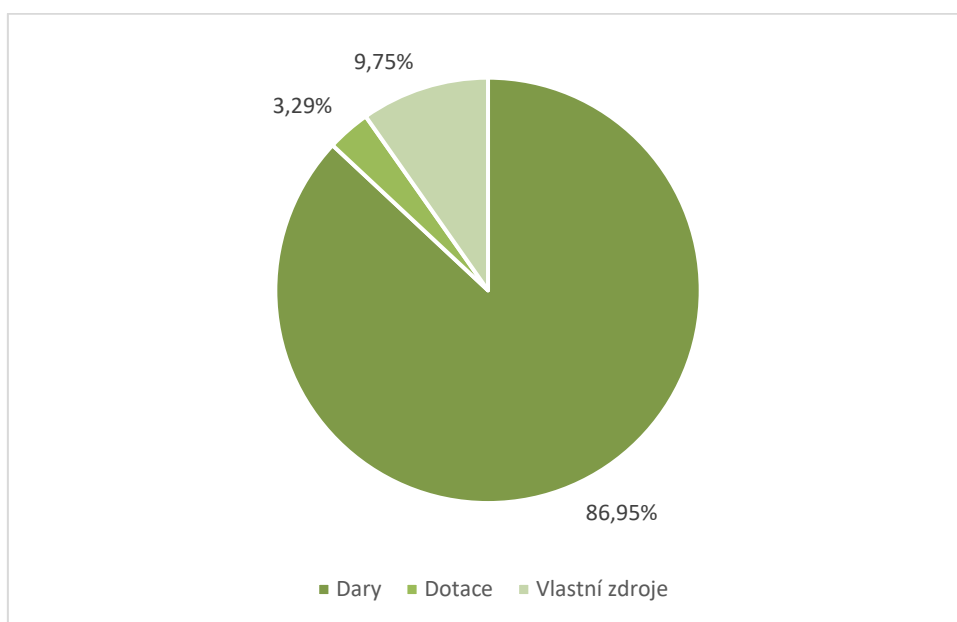
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 5 - Vývoj darů od AVON Cosmetics v letech 2018-2021

Lze z něj vidět, že v roce 2021 došlo k rapidní poklesu – jeho hodnota nedosáhla ani poloviny roku 2020. Do budoucna by to pro organizaci mohlo znamenat velké problémy, pokud nenajde jiného dárce, aby tyto finanční zdroje dorovnala.

Dalším zdrojem financování jsou příjmy z hlavní činnosti organizace, což jsou hlavně kurzy, školení a jiné lektorské činnosti spojené s rakovinou prsu. Ty tvoří necelých 10 % financování organizace. V rámci pandemie a omezení byly tyto kurzy převedeny do on-line prostředí a jednalo se především o webináře. Aliance žen také v roce 2021 vydala knihu – součástí vlastních zdrojů financování jsou i příjmy z jejího prodeje.

V neposlední řadě organizace také čerpala provozní dotace. Jednalo se pouze o jednu dotaci z úřadu práce (příspěvek na zaměstnance na CHMP) a tvořila pouze 3 % veškerých zdrojů za daný rok. Celkové rozložení příjmů je vidět na obrázku 4.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 6 - Příjmy Aliance žen s rakovinou prsu v roce 2021

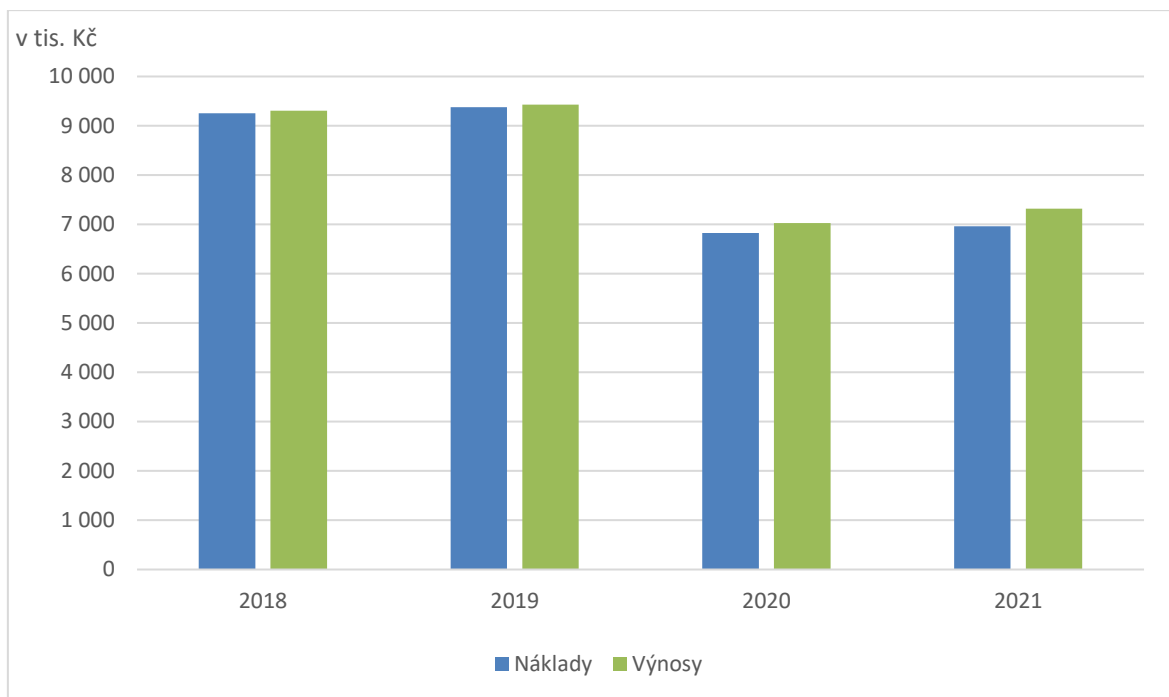
Celkové náklady organizace činily 6 964 tis. Kč a celkové výnosy 7 320 tis. Kč. Výsledek hospodaření před zdaněním organizace za rok 2021 tvořil 356 tis. Kč. Účetní jednotka má statut veřejně prospěšného poplatníka a předmětem daně jsou všechny příjmy s výjimkou investičních dotací, které ovšem organizace v roce 2021 neměla. Uplatněním odčitatelné položky od základu daně byla vypočtena daň

z příjmu ve výši 10 260 Kč a výsledek hospodaření organizace po zdanění byl 346 tis. Kč.

Na následujícím obrázku je vidět vývoj výnosů a nákladů Aliance žen v letech 2018 až 2021. V roce 2018 byla organizace zisková, její zisk činil 50 000 Kč. V roce 2019 došlo k nárůstu nákladů i výnosů (oboje o něco mále přes 1 %), ovšem změnila se skladba financování organizace. Došlo k menšímu poklesu darů, ovšem zvýšily se dotace a prostředky z vlastních zdrojů. Největším poskytovatelem dotace zůstal úřad práce (jedná opět o příspěvek na zaměstnance na CHPM), ovšem Alianci žen se podařilo získat vysokou dotaci od ministerstva zdravotnictví na spolupořádání akce a zároveň pár menších dotací od územních celků. Tento posun je vidět na obrázku 6.

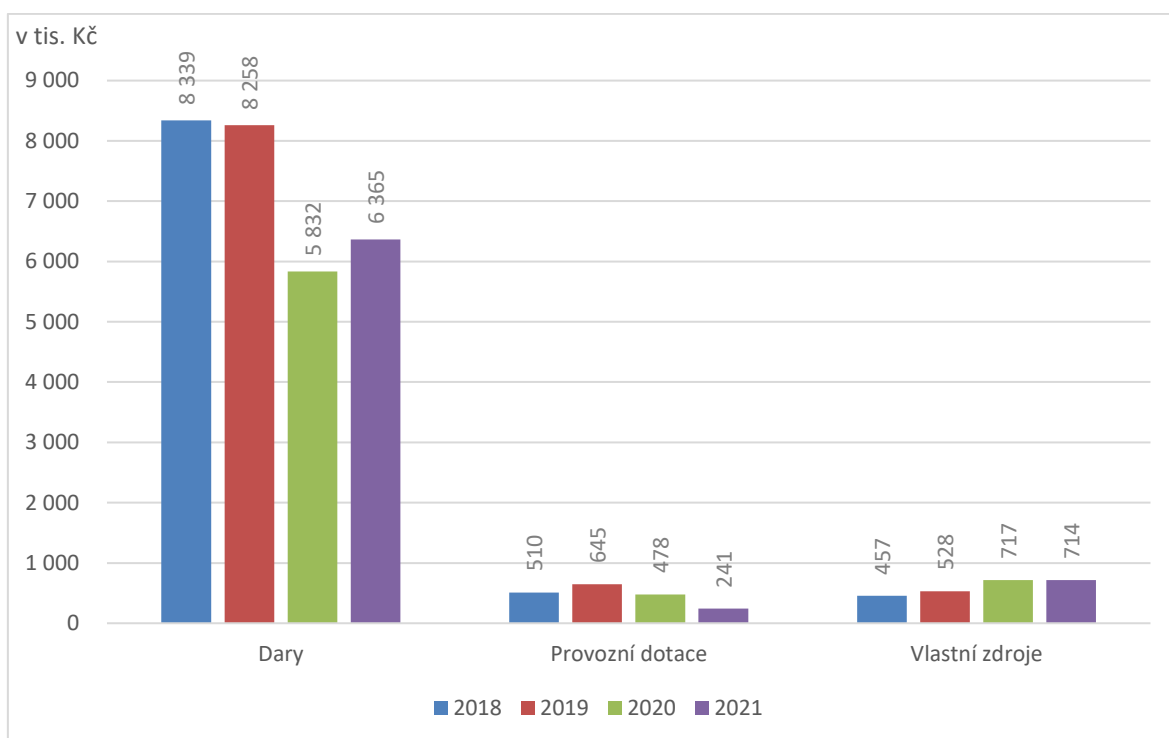
V roce 2020 došlo k prudkému poklesu nákladů i výnosů. Organizace ovšem i přes tento pokles byla zisková, kdy její zisk činil 203 000 Kč, což byl navzdory skoro 30 % poklesu významný nárůst – v přechozích letech (2018 a 2019) byl zisk kolem 50 000 Kč. Tento významný pokles byl způsoben vlivem pandemie COVID a vládními opatřeními. Hlavním příjmem (z vlastních zdrojů) organizace je pořádání vzdělávacích akcí, které byly všechny v drtivé většině osobní. Nejvýraznější změnou byly náklady na spotřebované nákupy a nakupované služby (konkrétně ostatní služby, ale velká změna byla i v nákladech na cestovné), které přímo souvisejí právě s osobním konáním akcí. Organizace tedy svojí hlavní činnost přesunula do on-line prostředí (webináře, telefonní linky...). V roce 2020 je tedy vidět nárůst příjmů z vlastních zdrojů (podle tabulky 1 v roce 2019 tvořily vlastní zdroje pouze 5,6 % financování, v následujícím roce již 10,2 %).

Na obrázku 6 lze v roce 2020 vidět opětovný pokles dotací. Situace byla stejná jako v roce 2021, organizace čerpala jedinou provozní dotaci od úřadu práce. Zároveň lze vidět silný pokles darů. Aliance žen svoji činnost financuje hlavně z darů a jelikož klesly její náklady, z přijatých darů využila na svoji činnost pouze necelých 40 %, zbytek převedla do dalšího roku (zachyceno v rozvaze ve vlastním jmění – fondy).

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 7 - Vývoj nákladů a výnosů Aliance žen

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 8 – Rozložení zdrojů financování Aliance žen

V roce 2021 došlo k nárůstu nákladů i výdajů a jak již bylo zmíněno, organizace dosáhla zisku 356 000 Kč. Aliance žen měla v podstatě stejné příjmy z vlastních zdrojů, ovšem dotace klesly na polovinu. Jelikož se jedná o stejnou dotaci, došlo zde nejspíše ke změně počtu zaměstnanců na CHPM. Zároveň došlo i k navýšení darů, organizace ovšem z větší části použila nevyužité zdroje z předchozího roku.

Tabulka 2 - Procentuální rozdělení zdrojů financování Aliance žen

	2018	2019	2020	2021
Dary	89,6 %	87,6 %	83,0 %	87,0 %
Provozní dotace	5,5 %	6,8 %	6,8 %	3,3 %
Vlastní zdroje	4,9 %	5,6 %	10,2 %	9,7 %

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2 zobrazuje procentuální rozložení zdrojů financování v jednotlivých letech od roku 2018 do roku 2021. Je vidět pozitivní trend, kdy vlastní zdroje jsou významnějším zdrojem financování než v předchozích letech. Aliance žen je velmi závislá na poskytnutých darech, které konstantně tvoří přes 80 % jejích zdrojů. Do budoucna toto může být problematické – lze vidět na příkladu AVON, který poskytl poloviční dar. Samozřejmě je možnost získat nové dárce, pokud je fundraising organizace dostatečný. V posledních dvou letech bylo konání osobních akcí velmi těžké, ale pokud je organizace obnoví, mohla by díky nim zvýšit financování z poskytnutých dotací, jako tomu bylo v roce 2019, kdy na spoluorganizaci akcí přispělo ministerstvo i územní samosprávy.

3.2 Armáda spásy v České republice, z.s.

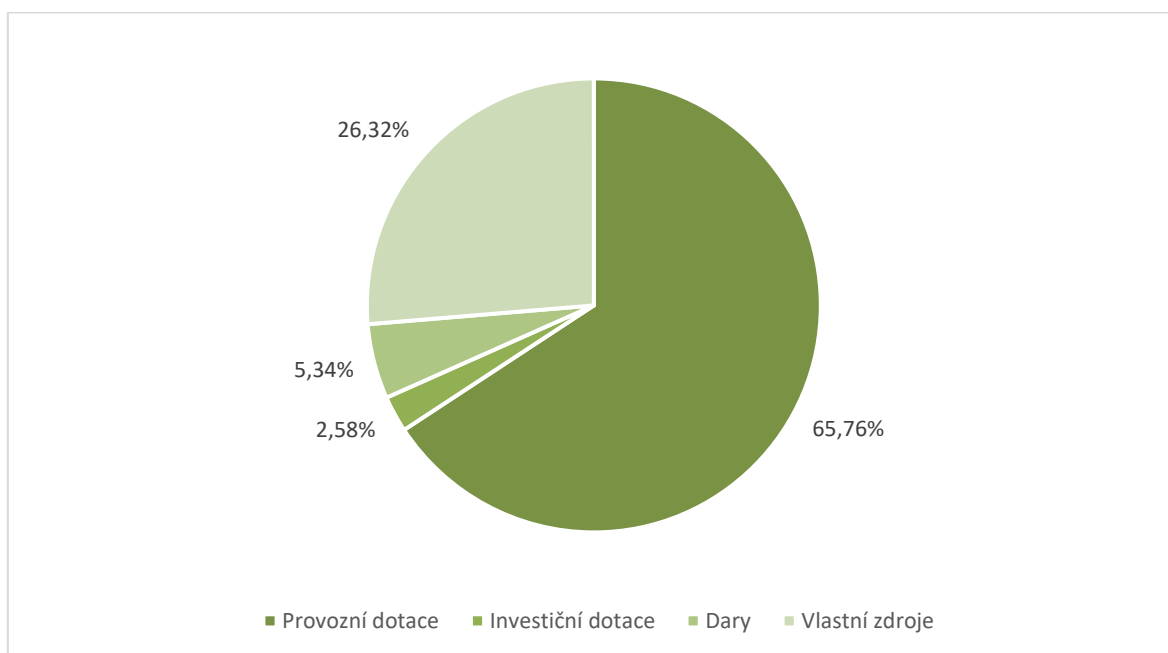
Armáda spásy je nestátní nezisková organizace založená 17. května 1990. Jejím statutárním orgánem je národní velitel, který Armádu spásy zastupuje ve všech věcech. Cílem Armády spásy je šíření křesťanství a na základě křesťanských doktrín uvedených v jejích stanovách šířit vzdělání, zmírňovat chudobu a provádět další charitativní činnosti ve prospěch místních komunit i celé lidské společnosti. Právní forma armády spásy je spolek. Armáda spásy provozuje i vedlejší hospodářskou činnost, kterou jsou výroba, obchod a služby (jedná se o zastavárenskou činnost, poskytování služeb pro zemědělství, nebo výroba dřevěných a proutěných výrobků) a hostinská činnost (kvůli domovům provozovaným organizací, kde je poskytováno stravování).

3.2.1 Hospodaření organizace

Údaje o hospodaření organizace byly přejaty z účetních závěrek a výročních zpráv z let 2018 až 2021. Armáda spásy je kategorizována jako malá účetní jednotka s účetním obdobím 1 rok a rozvahovým dnem 31.12.2021.

Hlavním příjem organizace byly v roce 2021 provozní dotace, z nichž nejvýznamnější je program na podporu poskytování sociálních služeb financovaný z kapitoly 313 MPSV státního rozpočtu, který tvoří 50 % celkové získané částky. Druhou významnou položkou jsou dotace od územních samospráv, krajů a obcí a dále se jedná o dotace z evropských fondů a ostatních složek státní správy. Armáda spásy získala i investiční dotace, které byly použity na zlepšení podmínek v sociálních zařízeních (např. zateplení budovy, nové pračky, zřízení kanceláří pro sociální pracovníky...).

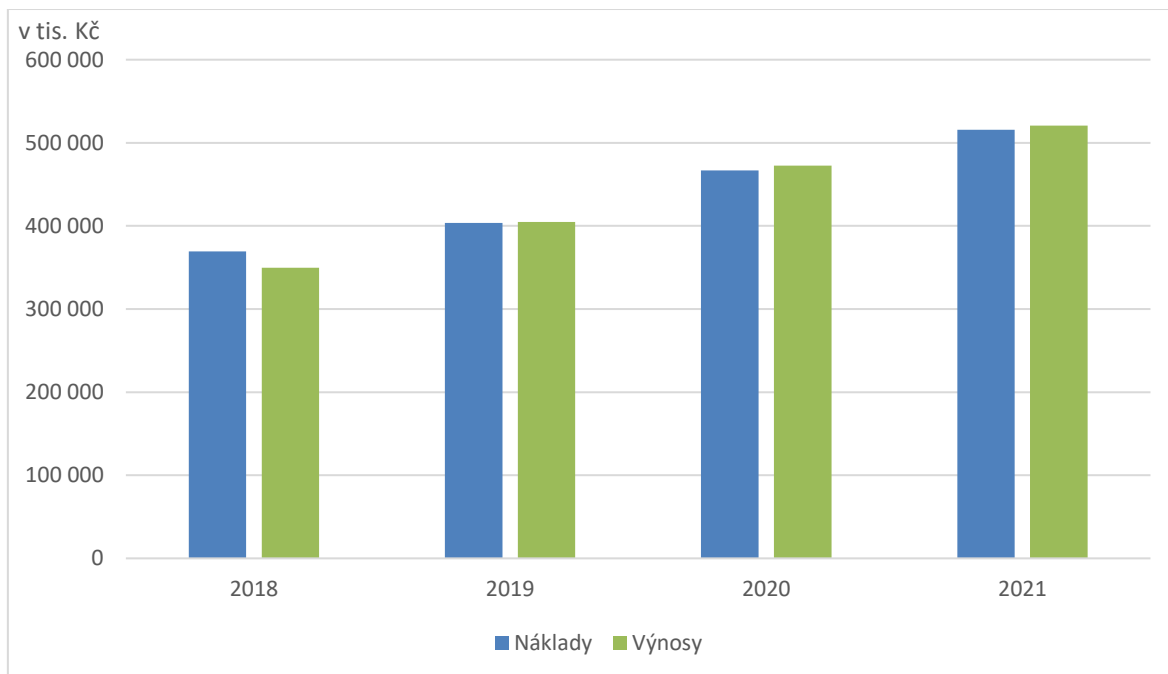
Druhým významným zdrojem financování organizace jsou její vlastní zdroje. Tyto zdroje jsou tržby za vlastní výkony (z větší části příjmy od klientů, z menší poté příjmy z vedlejší hospodářské činnosti organizace), zároveň i tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Poslední složkou financování organizace jsou dary, které sice byly skoro 28 milionů Kč, ovšem ve srovnání s ostatními příjmy tvořily pouze 5 % veškerého financování – viz obrázek 7.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 9 - Příjmy Armády spásy v roce 2021

Armáda spásy měla v roce 2021 celkový zisk 5 221 tis. Kč, z čehož tvořila hlavní činnost organizace zisk 5 679 tis. Kč a hospodářská činnost organizace tvořila ztrátu 458 tis. Kč. Na obrázku 8 lze vidět vývoj nákladů a výnosů organizace v letech 2018 až 2022 – uvedeno v tisících Kč.

Zdroj: vlastní zpracování

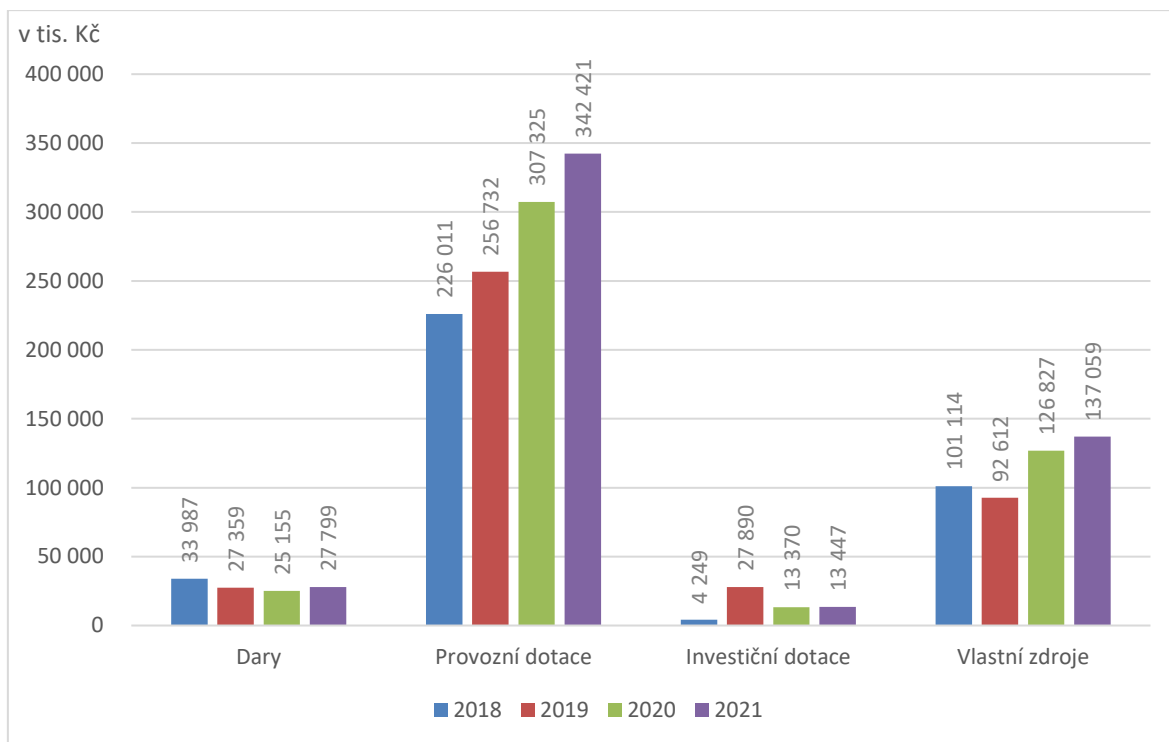
Obrázek 10 - Vývoj nákladů a výnosů Armády spásy

V roce 2018 byla organizace ztrátová, ovšem v roce 2019 již začala vytvářet zisk – výnosy organizace stouply o 16 %, zatímco náklady pouze o 9 %. Hlavním důvodem bylo získání vysoké investiční dotace od ministerstva pro místní rozvoj na stavbu noclehárny v Ostravě. Tato dotace tvořila skoro 7 % příjmů, zatímco v ostatních letech tvořily maximálně 3 % - zachyceno v tabulce 3. V roce 2020 byl nárůst příjmů a výdajů kolem 16 % a v roce 2021 poté 10 %.

Tabulka 3 - Procentuální roční rozložení zdrojů financování Armády spásy

	2018	2019	2020	2021
Dary	9,3 %	6,8 %	5,6 %	5,3 %
Provozní dotace	61,9 %	63,5 %	68,7 %	65,8 %
Investiční dotace	1,2 %	6,9 %	3,0 %	2,6 %
Vlastní zdroje	27,7 %	22,9 %	28,3 %	26,3 %

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 11 – Rozložení zdrojů financování Armády spásy

Armáda spásy je svým financováním závislá na dotacích – především na financování z kapitoly 313 MPVS státního rozpočtu, která konstantně dosahuje 40–50 % těchto zdrojů. Celkové rozložení zdrojů v jednotlivých letech je vidět na obrázku 9. Organizace ovšem má i relativně vysoké příjmy z vlastní činnosti, které tvoří její vedlejší hospodářská činnost. V roce 2019 došlo k útlumu těchto zdrojů, což bylo způsobeno ztrátovou hlavní činností. Kromě odchylky v roce 2019 způsobené vysokou investiční dotací se rozložení zdrojů financování organizace příliš nemění. Dary věnované Armádě spásy v letech 2018 až 2020 klesaly, v roce 2021 poté stouply pouze na hodnotu v roce 2019. Tyto změny nejvíce ovlivnily finanční dary získané pomocí fundraisingu, kam organizace řadí dary od právnických osob a dary z dědictví.

3.3 Linka bezpečí, z.s.

Spolek linka bezpečí (SLP) je nestátní nezisková organizace založená 13. dubna 1994. Jejím posláním je poskytovat kvalitní a snadno dostupnou pomoc dětem, studentům a všem, kteří jednají v jejím zájmu. Organizace má právní formu spolku a má následující účel:

- Spolek zajišťuje pomoc a ochranu dětem a mladým lidem v tíživých či krizových životních situacích prostřednictvím svých odborných pracovišť, zejména prostřednictvím celostátní telefonní Linky bezpečí a Rodičovské linky.
- Spolek zajišťuje pořádání kurzů, školení a dalších vzdělávacích akcí, včetně lektorské činnosti.
- Spolek realizuje publikační činnost za účelem propagace ochrany dětí a mládeže.
- Spolek realizuje propagační a sbírkové akce za účelem zviditelnění projektů Spolku a získání prostředků na činnost Spolku.

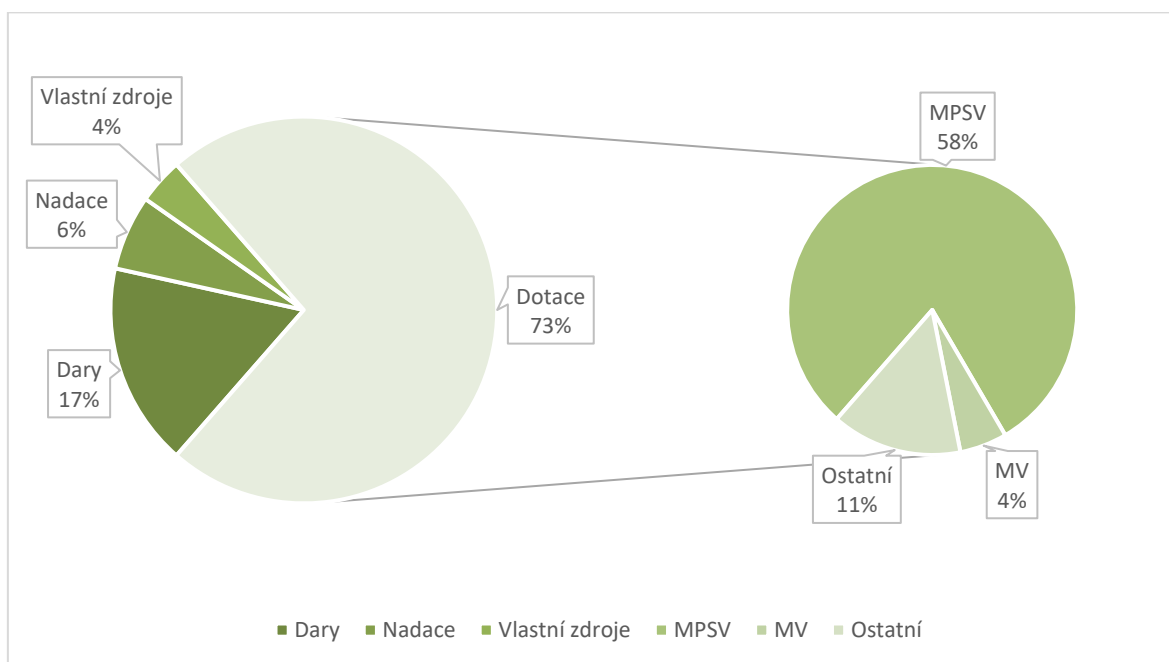
Ústecká komunitní nadace má 3 orgány:

- Nejvyšším orgánem je členská schůze.
- Statutární orgán, který má 3 členy.
- Dozorčí rada, která má rovněž 3 členy.

3.3.1 Hospodaření organizace

Údaje o hospodaření organizace byly přejaty z účetních závěrek a výročních zpráv z let 2018 až 2021.

Na obrázku 10 je znázorněno rozložení příjmů spolku. Hlavním příjmem byly v roce 2021 dotace, které tvořily 73 % veškerých zdrojů. Z celkových dotací je ovšem důležité, že drtivou většinu tvořily dotace ze státního rozpočtu – Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) a Ministerstvo vnitra (MV). MPSV má na starosti financování všech linek bezpečí a na jeho podpoře jsou organizace závislé. Ministerstvo vnitra poté vybrané Linky bezpečí dotacemi pomáhá s náklady na telefonní služby a internet. Celkový příjem z dotací ze státního rozpočtu tvoří 62 %.

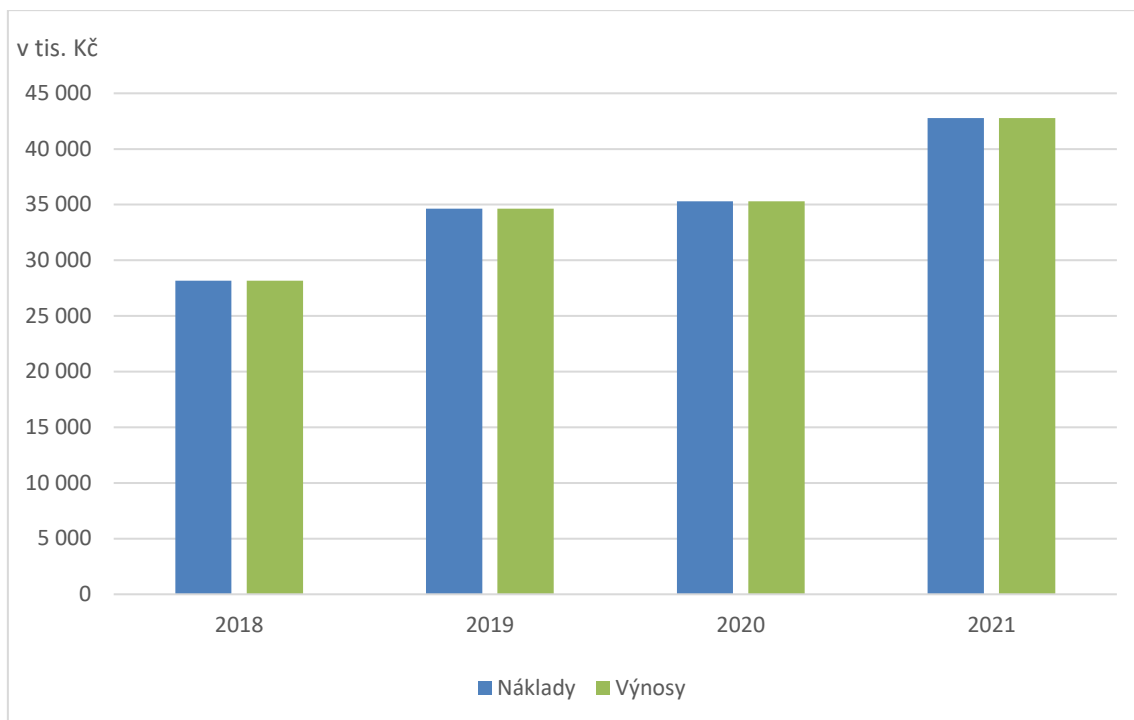
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 12 - Rozložení zdrojů financování 2021 Linky bezpečí

Ostatní dotace plynou z územních samospráv, krajů a obcí, které podporují služby organizace na svém území. Linka bezpečí je z vybraných neziskových organizací jediná, která pravidelně dostává příspěvky od nadací – zejména Nadace O2, se kterou organizace dlouhodobě spolupracuje.

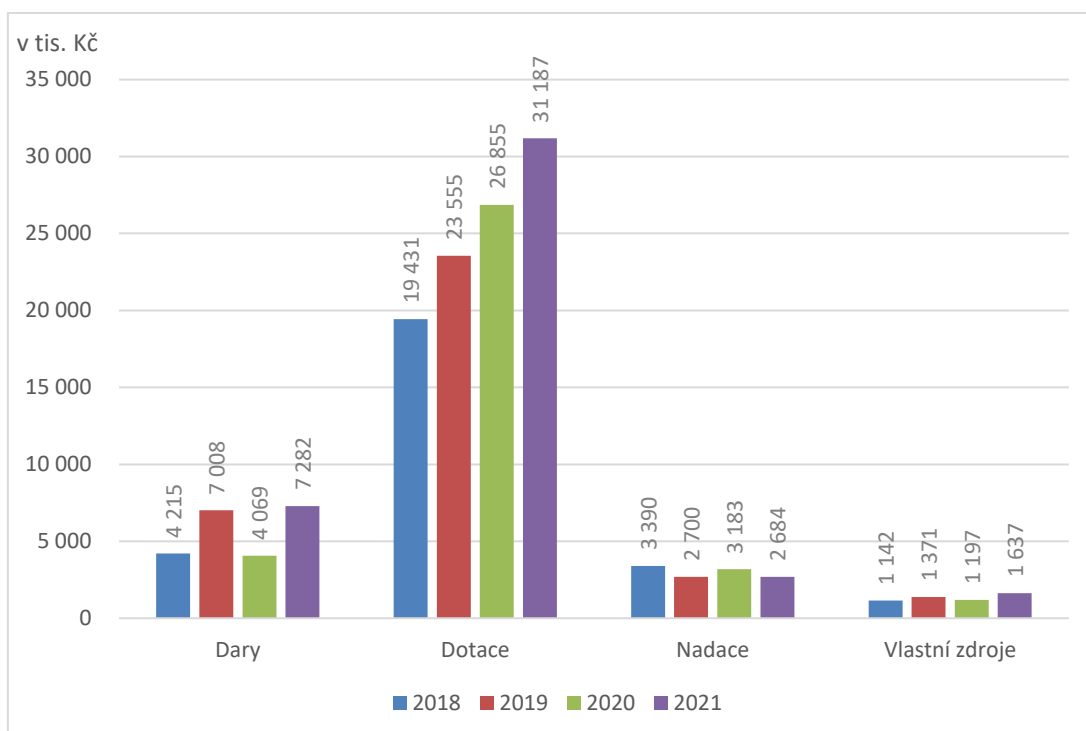
Dalším zdrojem financování organizace jsou přijaté dary, které tvořily 17 % veškerých zdrojů. Linka bezpečí měla v roce 2021 celkem 3 generální partnery, kteří poskytli největší dary. Organizace rovněž dostává firemní i individuální dary. Nejmenší část zdrojů tvořily vlastní zdroje (pouze 4 %). Ty představují tržby z prodeje služeb, jako je poskytování akreditovaných i neakreditovaných kurzů a školení.

Na obrázku 11 je vidět vývoj výnosů a nákladů v jednotlivých letech od roku 2018 do roku 2021. SLP i přes nárůst nákladů i výdajů hospodařila vždy s vyrovnaným rozpočtem. Organizace podle svého vyjádření několikrát do roka kontroluje plánovaný rozpočet a zaměřuje se na fundraisingové aktivity, aby dosáhla dostatečných zdrojů ke splnění svého rozpočtového plánu.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 13 - Vývoj nákladů a výnosu SLP

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 14 - Rozložení zdrojů financování SLP v jednotlivých letech

Z obrázku 12 je vidět dost silná fluktuace přijatých darů. Meziročně klesají a stoupají zhruba o 50 %, což z nich dělá velmi nespolehlivý zdroj financování. Tento fakt je vidět i z tabulky 3, kde se procentuální příjem z darů v daném roce pohybuje mezi 11 a 20 %. Obdobná situace, i když s menšími výkyvy je vidět u darů od nadací. Zde se jedná o výkyv kolem 20 % a v tabulce 4 je zobrazeno, že příjmy od nadací tvoří ročně mezi 6 a 12 %. Jediným stálým rostoucím příjmem jsou přijaté dotace, ty jsou, jak již bylo zmíněno, z drtivé většiny tvořeny dotacemi od MPSV.

Tabulka 4 - Procentuální vývoj financování SLP

	2018	2019	2020	2021
Dary	14,96 %	20,23 %	11,52 %	17,02 %
Dotace	68,96 %	68,01 %	76,07 %	72,89 %
Nadace	12,03 %	7,8 %	9,02 %	6,27 %
Vlastní zdroje	4,05 %	3,96 %	3,39 %	3,82 %

Zdroj: vlastní zpracování

Spolek Linka bezpečí je, jako ostatní vybrané neziskové organizace zcela závislá na cizích zdrojích. Jejím hlavním problémem je, že přes polovinu veškerého financování tvoří pouze 1 subjekt, kterým je MPSV. Linka bezpečí má rovněž nejmenší podíl vlastních zdrojů z vybraných NO v této práci a ve srovnání za 4 roky se u nich neprojevuje rostoucí trend. Z výkazů SLP není vidět, že by byla poznamenána událostmi posledních let, je diskutabilní, jestli byl výkyv d přijatých darech v roce 2020 způsoben pandemií, k tomuto závěru by se musely porovnat starší výkazy.

3.4 Nadace Open Society Fund Praha

Nadace Open Society Fund Praha (OSF) je nestátní nezisková organizace založená 1. března 1999. Jejím zakladatelem byla nadace Open Society Fund New York, sídlící v USA. Právní forma organizace je nadace a má následující účel:

- Účelem nadace je zejména všestranná podpora projektů v oblasti vzdělávání, kultury, veřejné správy, ochrany lidských práv, rozvoje právního vědomí občanů a občanské společnosti, vědy, médií, ochrany životního

prostředí, zdravotnictví a dále též podpora komunitních aktivit a mezinárodních vztahů a poskytování sociální a humanitární pomoci.

Realizace účelu nadace probíhá díky poskytování nadačních příspěvků fyzickým i právnickým osobám (registrovaných v ČR). Tyto příspěvky jsou poskytovány v rámci jednotlivých grantových programů, případně jinak po rozhodnutí správní rady. Hlavní činností OSF jsou její vlastní programy, vedlejší činností je pak pronájem budovy, která je zapsaná v nadačním jmění.

Nadace OSF má 2 orgány:

- Správní rada, která má 6 členů.
- Dozorčí rada, která má 3 členy.

3.4.1 Hospodaření organizace

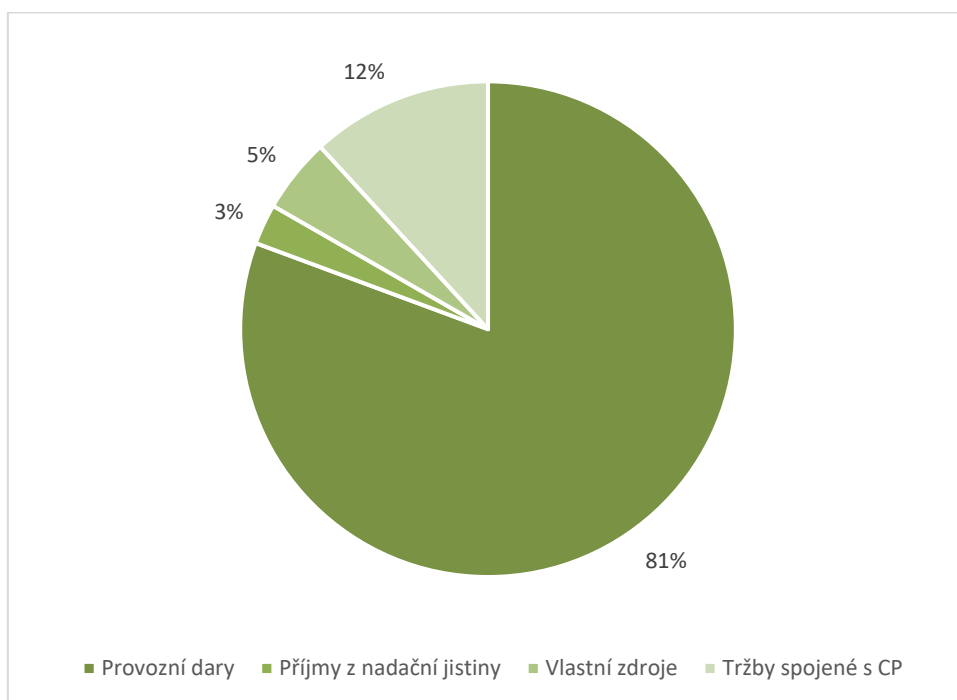
OSF je jedinou vybranou nadací v této práci. Její nadační kapitál je 101 743 649 Kč. Údaje o hospodaření organizace byly přejaty z účetních závěrek a výročních zpráv z let 2018 až 2021. U nadace je důležité rozdělit účelové a provozní dary. Účelové dary může nadace použít jediným způsobem – poskytnout je jako finanční příspěvek na účel, na který byly věnovány. Tyto dary nevstupují do výnosů organizace, protože organizací nejsou vlastněny, neovlivňují tudíž její vlastní jmění. Provozní dary jsou naopak prostředky, které může nadace uplatnit dle svého uvážení – jako nadační příspěvek, nebo na pokrytí svých nákladů. Tyto dary do výnosů vstupují, jelikož jsou organizací vlastněny a ovlivňují vlastní jmění.

Hlavním příjmem OSF byly v roce 2021 provozní dary, které tvořily 81 % veškerých příjmů. Provozní dary byly ovšem pouze polovinou všech přijatých darů, u zbytku se jednalo o účelové dary. Největší zastoupení v poskytování mají české a zahraniční nadace a neziskové organizace, které tvoří většinu těchto zdrojů (62 %). Dále se jedná o firemní a individuální dárce a smluvní dárce – organizace je vázaná smlouvou tyto zdroje vyplatit.

Dalším zdrojem byly tržby spojené s cennými papíry. Do nich jsou zahrnuty tržby z jejich prodeje, výnosové úroky a kursové zisky. Tyto zdroje činily 12 % ročního financování a byly ovlivněny prodejem cenných papírů v hodnotě skoro 2,5 mil. Kč. Nadace má rovněž příjmy z nadační jistiny, kde se jedná o výnosy z dlouhodobého finančního majetku. OSF má ve své nadační jistině cenné papíry u společnosti

Amundi, a.s. a cenné papíry u společností Generali Investments CEE a Českého fondu zemědělské půdy klas A.

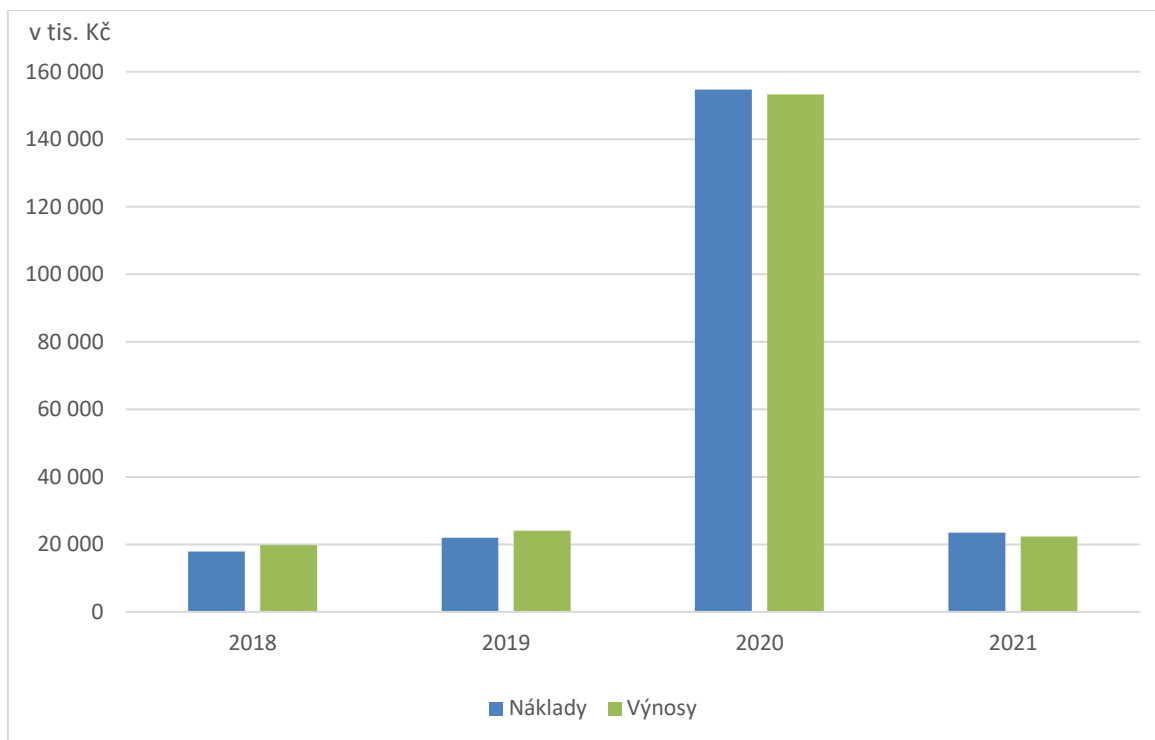
Jako poslední jsou příjmy z vlastních zdrojů. Zde se jedná o pronájem nemovitosti, který OSF má zapsaný ve své nadační jistíně a zároveň o tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb. Tyto služby jsou především pořádané kurzy a semináře. Celkové rozdělení příjmů v roce 2021 zobrazuje obrázek 13.

Zdroj: vlastní zpracování

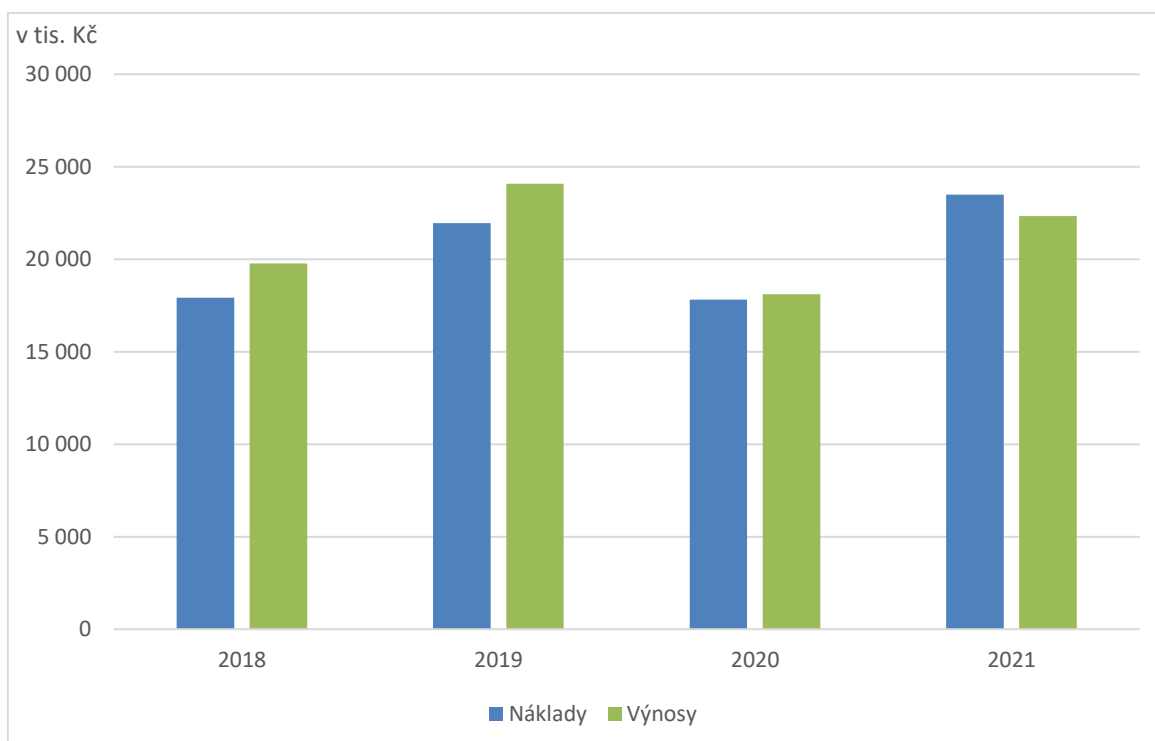
Obrázek 15 - Rozložení příjmů OSF v roce 2021

V roce 2021 byly výnosy organizace 22 329 tis. Kč a její náklady 23 484 tis. Kč. Organizace měla celkovou ztrátu 1 155 tis. Kč. Na obrázku 14 je znázorněn vývoj výnosů a nákladů v jednotlivých letech od roku 2018 do roku 2021. V roce 2020 je vidět skoro 700 % nárůst, který se způsoben změnou struktury nadačního jmění. OSF v daném roce prodala své podílové listy z Růstového a Balancovaného fondu nadací a zároveň nakoupila nové akcie u společností Generali Investments CEE a Amundi, a.s. – náklady k těmto transakcím byly 136 944 tis. Kč a výnosy pouze 135 442 tis. Kč. Na obrázku 15 je rovněž zobrazen vývoj nákladů a výnosů, ovšem očištěn o prodej nadačního jmění.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 16 - Vývoj nákladů a výnosů OSF v jednotlivých letech

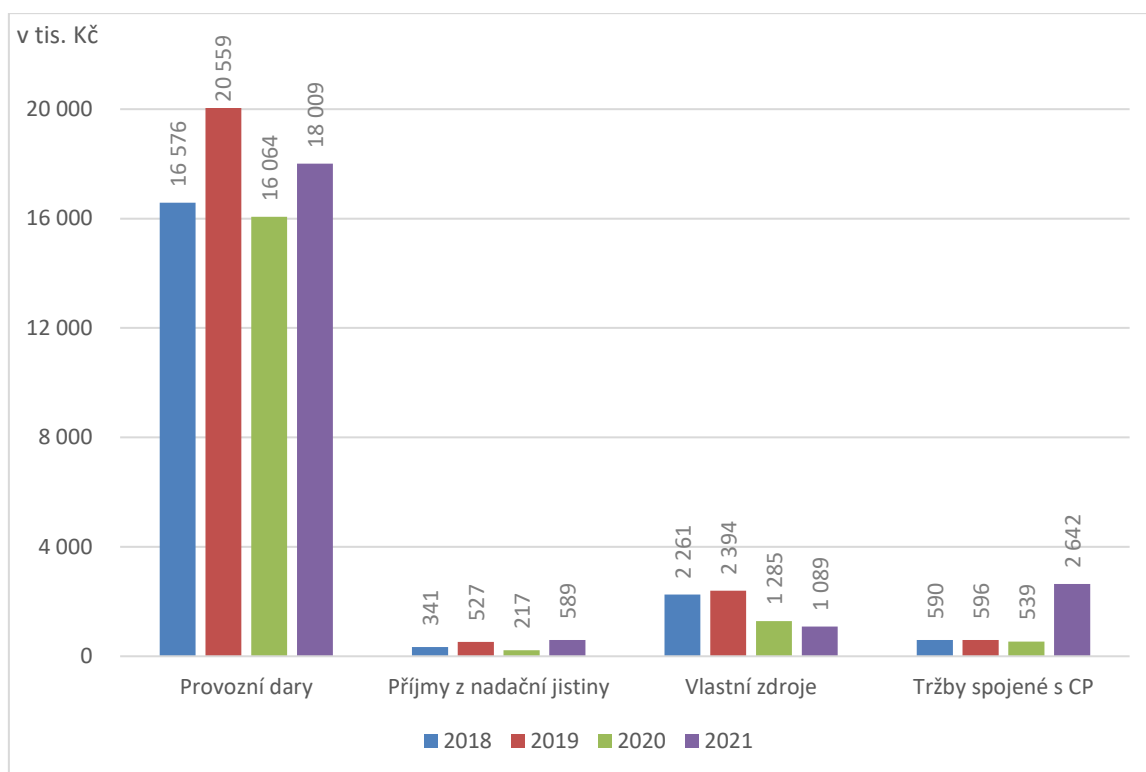
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 17 - Upravený vývoj nákladů a výnosů OSF

Obrázek 15 nám dává lepší přehled o změnách v hospodaření organizace. V roce 2018 byla organizace zisková, výsledek hospodaření byl 1 842 tis. Kč. V následujícím roce došlo ke zvýšení nákladů i výnosů o něco málo přes 20 %. Nárůst výnosů byl způsoben především přijatými provozními dary, skladba ostatních zdrojů financování organizace se příliš nezměnila – viz obrázek 16. Lehce se zvýšily příjmy z nadační jistiny, ovšem vlastní zdroje a tržby z CP zůstaly neměnné.

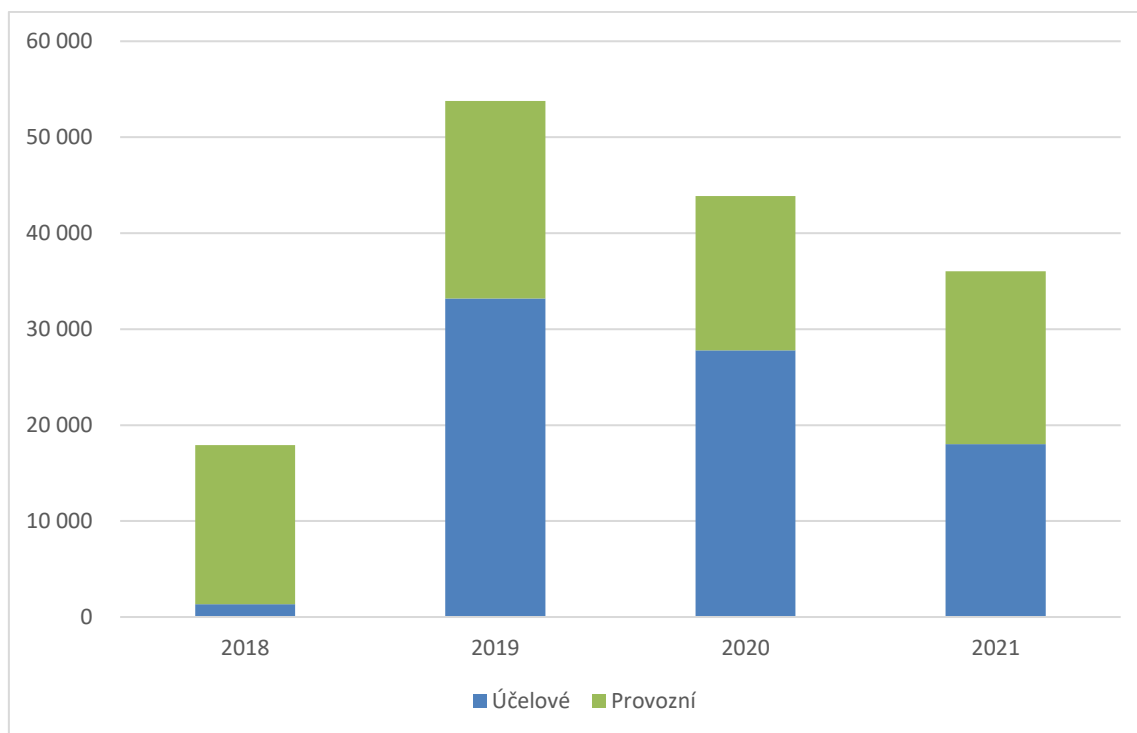
V roce 2020, při očištění o změnu v nadační jistině, došlo k poklesu nákladů i výdajů zhruba o čtvrtinu. OSF byla i v tomto roce zisková, její výsledek hospodaření se ovšem dostal pouze na 1/10 roku 2019 – celkem 297 tis. Kč. Kvůli ztrátovému obchodu s cennými papíry byl celkový výsledek hospodaření ztráta 1 422 tis. Kč. Ve spojitosti s obrázkem 16 (kde byly tržby spojené s cennými papíry rovněž upraveny o prodej nadačního jmění) je vidět, že došlo k výraznému poklesu provozních darů. Zároveň se snížily příjmy z vlastních zdrojů, což bylo způsobeno pandemií COVID a vládními opatřeními. Jak již bylo zmíněno výše, OSF pořádá kurzy, dává mentoring a konzultační hodiny a tyto aktivity musely být omezeny.

V roce 2021 došlo opět k nárůstům, ovšem náklady vzrostly o 15 % zatímco výnosy pouze o 14 % a organizace dosáhla ztráty 1 155 tis. Kč. Rozložení zdrojů financování na obrázku 16 zobrazuje, že opět narostly přijaté provozní dary i příjmy z nadační jistiny, ovšem došlo k dalšímu poklesu příjmů z vlastních zdrojů. Zároveň se zvýšily tržby spojené s cennými papíry, kde došlo k jejich prodeji.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 18 – Upravené rozložení zdrojů financování OSF

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 19 - Účelové a provozní dary přijaté OSF v jednotlivých letech

Obrázek 17 ukazuje celkový příjem organizace z darů a jejich rozdělení na účelové a provozní dary. V roce 2018 tvořily účelové dary pouze 10 % celkových přijatých darů. V roce 2019 ovšem došlo k velmi rapidnímu navýšení celkové částky o skoro 300 % a zároveň se změnil poměr těchto darů – ty účelové od té doby tvoří konstantně přes většinu poskytnutých darů. Od roku 2019 ovšem hodnota přijatých darů klesá. Účetní jednotka tento rapidní nárůst ničím nevysvětluje. Z výročních zpráv je ovšem patrné, že se Nadace OSF více zapojovala do mezinárodních projektů, tento nárůst tedy mohl být způsoben větším příjmem darů v zahraničních měnách.

Tabulka 5 – Upravené procentuální rozložení zdrojů financování OSF

	2018	2019	2020	2021
Provozní dary	83,9 %	85,4 %	88,7 %	80,7 %
Příjmy z nadační jistiny	1,7 %	2,2 %	1,2 %	2,6 %
Vlastní zdroje	11,4 %	9,9 %	7,1 %	4,9 %
Tržby spojené s CP	3,0 %	2,5 %	3,0 %	11,8 %

Zdroj: vlastní zpracování

Z tabulky 5 je patrné procentuální rozložení zdrojů financování organizace v jednotlivých letech. I zde došlo k úpravě v roce 2020 o prodej podílových fondů, které zkreslovaly celkový vývoj. Hlavním příjmem OSF jsou provozní dary, které konstantně tvoří více jak 80 % zdrojů financování. U příjmů z nadační jistiny je vidět určitá fluktuace mezi 1,2 a 2,6 %. Tato fluktuace ovšem není významná, jelikož v roce 2018 a 2019 příjmy rostly pro podílové fondy a v roce 2020 a 2021 příjmy rovněž rostou, ale pro nově nakoupené akcie. Tento zdroj příjmů je velmi jistý v případě, že organizace ví, jak investovat.

Tržby spojené s cennými papíry se rovněž drží kolem 3 %, kromě roku 2021, kdy došlo k prodeji určité části cenných papírů a příjmy zde vzrostly na 12 %. Větší část těchto příjmů tvoří kurzové zisky, které by mohly i do budoucna přinášet zisk, pokud Česká koruna neoslabí.

Posledním zdrojem financování jsou vlastní zdroje, které by měly být pro neziskové organizace hlavní. V případě OSF ovšem výnosy z těchto zdrojů v rámci 4 let klesly o 7 % v porovnání s ostatními. Nižší příjmy z vlastních zdrojů znamenají vyšší závislost organizace na cizích zdrojích, což je pro OSF negativní trend.

3.5 Maltézská pomoc

Maltézská pomoc je nestátní nezisková organizace založená 26. června 2002. Jeho zakladatelem byl Suverénní řád Maltézských rytířů. Právní forma organizace je obecně prospěšná společnost a poskytuje následující druhy obecně prospěšných služeb:

- Poskytování sociálních služeb podle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách pro děti, seniory, osoby s postižením, rodiny s dětmi a osoby v sociální nouzi
- Realizace dobrovolnických programů akreditovaných podle zákona č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě, a rozvoj dobrovolnické služby
- Výkon sociálně-právní ochrany dětí, doprovázení pěstounských rodin
- Mimoškolní výchova a vzdělávání – výchovně vzdělávací činnost na dětských táborech
- Zajišťování vzdělávacích programů v sociální oblasti
- Činnosti humanitárního charakteru při mimořádných událostech

Maltézská pomoc zároveň provozuje doplňkové činnosti, kterými jsou pořádání odborných kurzů, školení a jiných vzdělávacích akcí a specializovaný maloobchod.

Maltézská pomoc má 3 orgány společnosti:

- Statutární orgán, kterým je ředitel.
- Správní rada, která má 3 členy.
- Dozorčí rada, která má rovněž 3 členy.

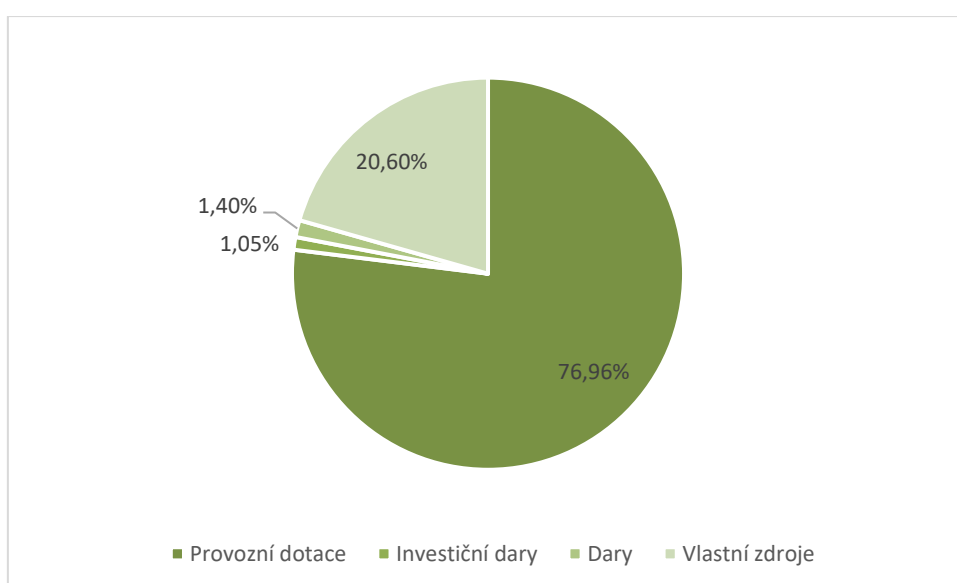
3.5.1 Hospodaření organizace

Údaje o hospodaření organizace byly přejaty z účetních závěrek a výročních zpráv z let 2018 až 2021.

Hlavním příjmem organizace v roce 2021 byly provozní dotace. Na obrázku 18 je znázorněno rozložení přiznaných dotací za rok 2021. Velmi dominantní postavení mají dotace od krajů a hlavního města Prahy, které tvoří 83 % všech čerpaných prostředků. Maltézská pomoc dále čerpala dotaci spojenou s pandemií COVID, konkrétně se jednalo o podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců

v sociálních službách v souvislosti s epidemií COVID-19. Tato dotace byla vyhlášena na podporu zaměstnanců, kteří byli vystaveni riziku přenosu nákazy při jejich náplni práce – nejvýznamnější položkou hlavní činnosti organizace je osobní asistence. Dále se jedná o dotace od měst, ministerstev a úřadu práce.

Dalším významným zdrojem financování byly tržby za vlastní výkony a za zboží. Organizace pořádá vzdělávací kurzy a provozuje maloobchod. Maltézská pomoc má další 2 zdroje financování, kterými jsou finanční a investiční dary. Finanční dary nejsou účelové a organizace z nich financuje i provozní náklady, zatímco investiční dary účelové jsou.

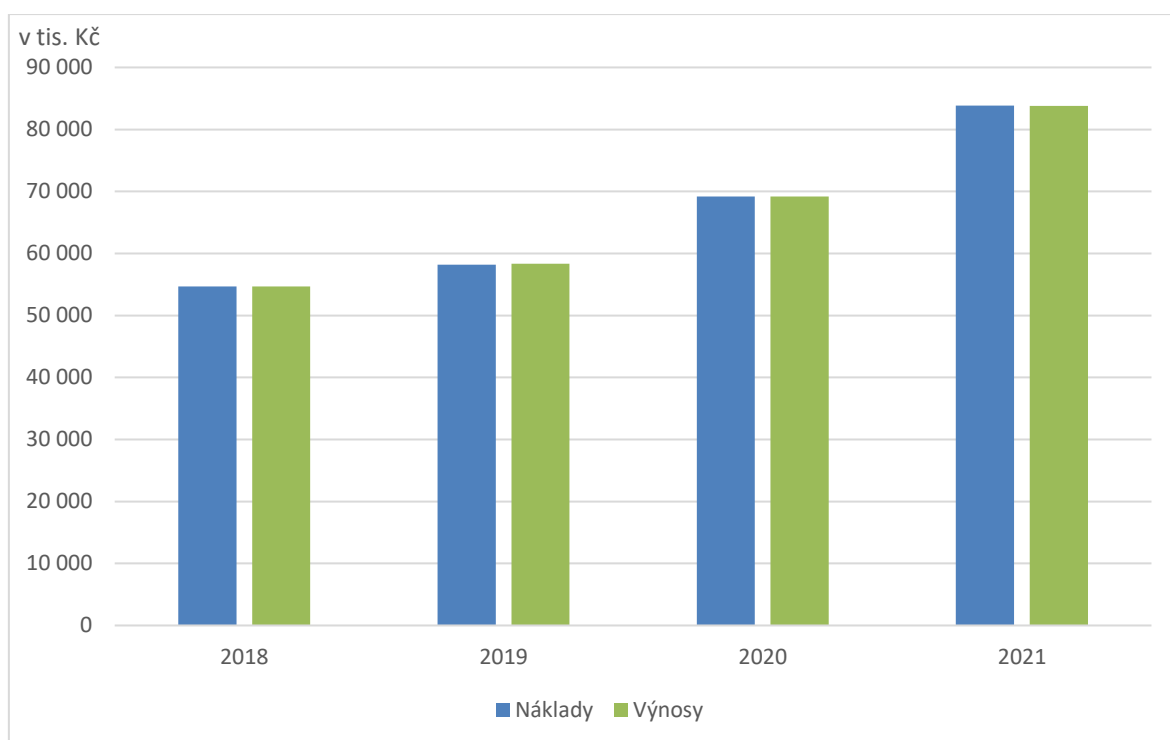
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 20 - Příjmy Maltézské pomoci v roce 2021

Maltézská činnost je v otázce financování své činnosti závislá zejména na dotacích od krajů a měst. Dary jsou pro Maltézskou pomoc nepodstatnou částí finančních prostředků na rozdíl od předešlých organizací. Maltézská pomoc byla v roce 2021 ztrátová (celková ztráta činila 45 tis. Kč, z čehož byla ztráta hlavní činnosti 55 tis. Kč a výnos hospodářské činnosti 10 tis. Kč).

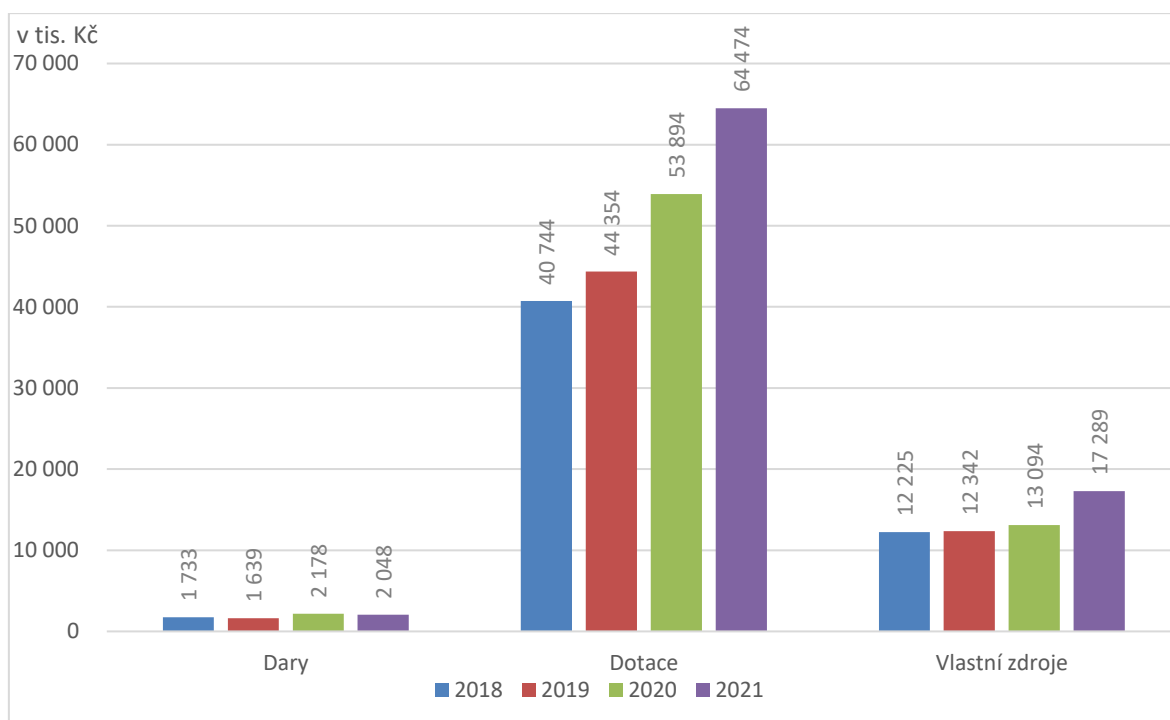
Na následujícím obrázku (č. 19) je vidět vývoj výnosů a nákladů Maltézské pomoci v jednotlivých letech od roku 2018. V roce 2018 měla organizace nulový obrát, její výnosy a náklady se rovnaly. V roce 2019 došlo k růstu nákladů i výnosů a organizace dosáhla zisku. Poslední dva roky (2020 a 2021) byly pro organizaci ztrátové. Nárůst nákladů a výnosů mezi lety 2018 a 2019 byl kolem 6,5 %, ovšem

nárůst mezi lety 2019 a 2020 byl již skoro 19 % a mezi lety 2020 a 2021 až 21 %. První nárůst v roce 2020 byl ovlivněn především pandemií COVID. Příjmy z darů a vlastních zdrojů se nezměnily, ovšem došlo k velkému nárůstu dotací (zobrazeno na obrázku 20) – jednalo se o dotace spojené s pandemií. V roce 2021 došlo opět k nárůstu dotačních příjmů a zároveň došlo i k nárůstu příjmu z vlastních zdrojů – tržby z projektu osobní asistence vzrostly o 21 % (z celkového 32 % nárůstu těchto příjmů). S ním jsou ovšem spojeny i největší náklady organizace, protože díky němu vzrostl počet zaměstnanců organizace, což souvisí s rapidním nárůstem osobních nákladů.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 21 - Vývoj nákladů a výnosů Maltézske pomoci v jednotlivých letech

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 22 - Rozložení zdrojů financování Maltéžské pomoci

V posledních 4 letech se portfolio zdrojů financování Maltéžské pomoci nezměnilo, jak zobrazuje tabulka 5. Prostředky získané z darů sice rostou, ovšem ve srovnání s ostatními příjmy jejich procentuální podíl spíše klesá – nejméně oproti ostatním příjmům dary tvořily v roce 2021, kdy dosáhly pouze 2,4 % celkových příjmů.

Podobný trend můžeme pozorovat i u příjmů z vlastních zdrojů, kdy v roce 2020 došlo k velkému poklesu o 3 % i přes nárůst prostředků získaných díky hlavní činnosti organizace.

Tabulka 6 - Procentuální rozložení zdrojů financování

	2018	2019	2020	2021
Dary	3,2 %	2,8 %	3,2 %	2,4 %
Dotace	74,5 %	76,0 %	77,9 %	76,9 %
Vlastní zdroje	22,4 %	21,2 %	18,9 %	20,6 %

Zdroj: vlastní zpracování

Problém, který Maltéžskou pomoc může v budoucnu čekat je spojen s rozložením zdrojů jejího financování. Organizace je závislá na dotacích, které konstantně tvoří

přes 70 % jejích celkových příjmů. Maltézská pomoc čerpá dotace především z územních samospráv, krajů a obcí, kdy převážnou většinou jsou právě krajské dotace. Tyto prostředky kraje poskytují ze svých rozpočtů a vzhledem k současné situaci (vysoká inflace, s tím spojený nárůst cen) existuje pravděpodobnost, že kraje budou nuceny omezit své výdaje – do kterých spadá i poskytování dotací.

3.6 Česká alzheimerovská společnost, o.p.s.

Česká alzheimerovská společnost (ČALS) je nestátní nezisková organizace založená 28. února 1997. ČALS byl založen jako občanské sdružení, do právní formy obecně prospěšné společnosti byla transformována 6. října 2014 po schválení výborem. Organizace poskytuje větší množství obecně prospěšných služeb, mezi kterými jsou například:

- vzdělávací aktivity zaměřené na zlepšení kvality i laické péče
- poskytování poradenských služeb a psychologické podpory lidem s demencí a pečujícím
- poskytování respitní péče v domácnosti
- prodej služeb, publikací a dalších produktů, jejichž cílem je zlepšení života lidí postižených demencí
- síťování, spolupráce a podpora organizací – činnost v rámci mezinárodních organizací, koordinace a podpora kontaktních míst ČALS v ČR

ČALS má 3 orgány:

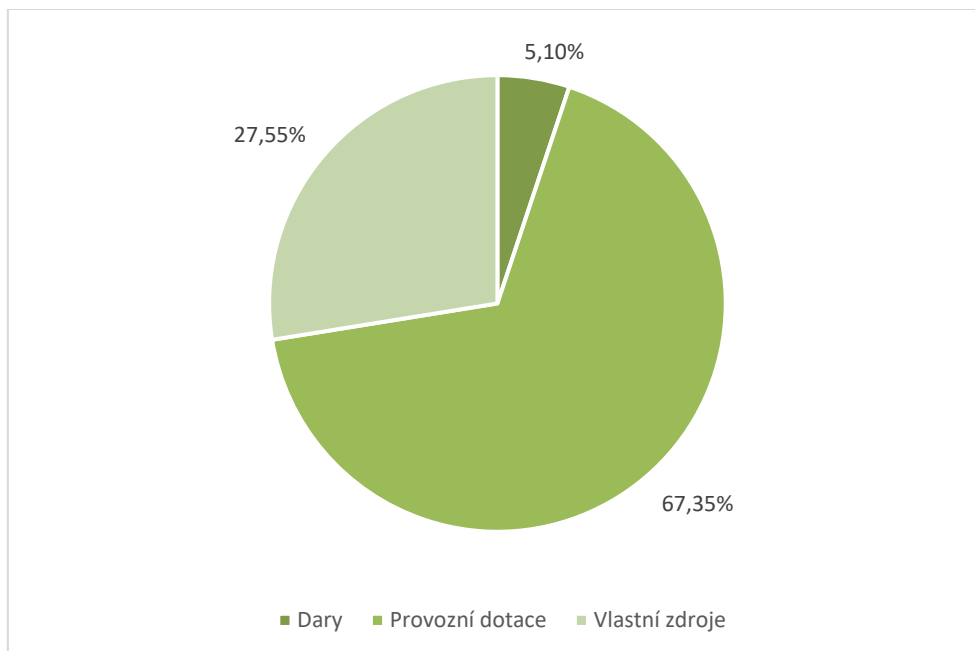
- Statutární orgán – ředitel
- Správní rada, která má 3 členy
- Dozorčí rada, která má rovněž 3 členy

3.6.1 Hospodaření organizace

Údaje o hospodaření organizace byly přejaty z účetních závěrek a výročních zpráv z let 2018 až 2021.

Hlavním příjmem organizace za rok 2021 byly dotace, které činily 67 % veškerého financování. Nejvíce dotací bylo od územních samospráv, krajů a obcí, konkrétně se v případě ČALS jednalo o příspěvky z hlavního města Prahy, které tvořily 86 %

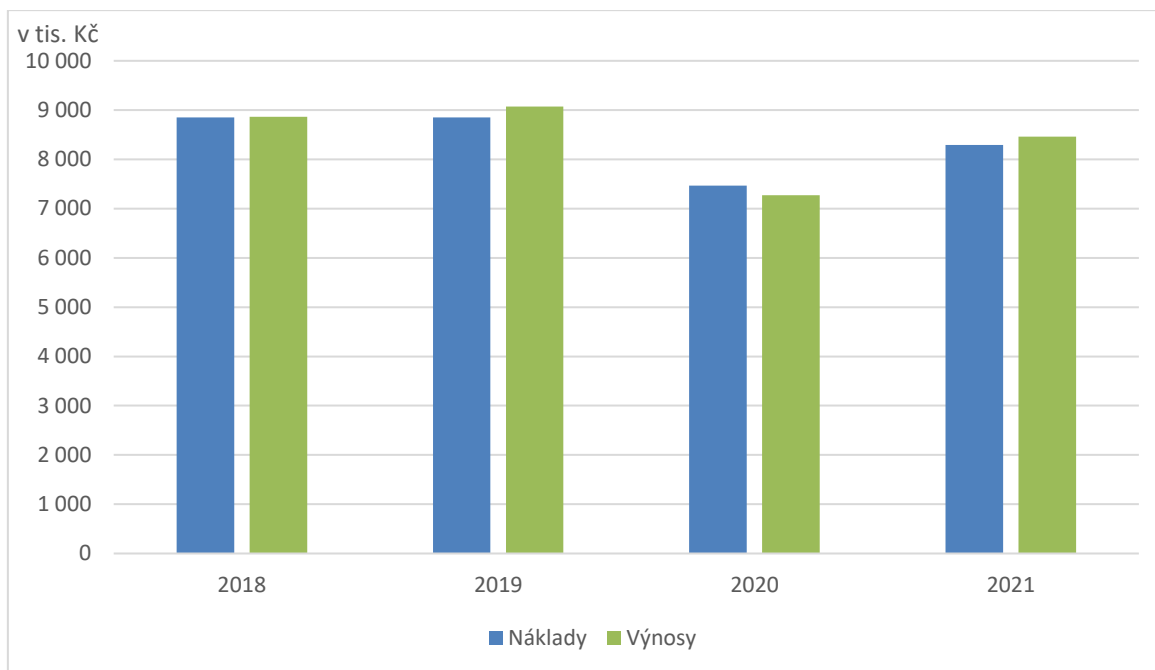
z celkových dotačních zdrojů. Dalším zdrojem financování byly příjmy z vlastní činnosti, které souvisí s poskytováním obecně prospěšných služeb; vzdělávací aktivity, poskytování péče aj. Nejméně poté tvořily přijaté dary – viz. obrázek 21.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 23 – Příjmy ČALS za rok 2021

ČALS byla v roce 2021 výnosová, její celkové náklady tvořily 1 635 tis. Kč a její celkové výnosy 8 460 tis. Kč. Vývoj nákladů a výnosů organizace v jednotlivých letech zobrazuje následující obrázek.

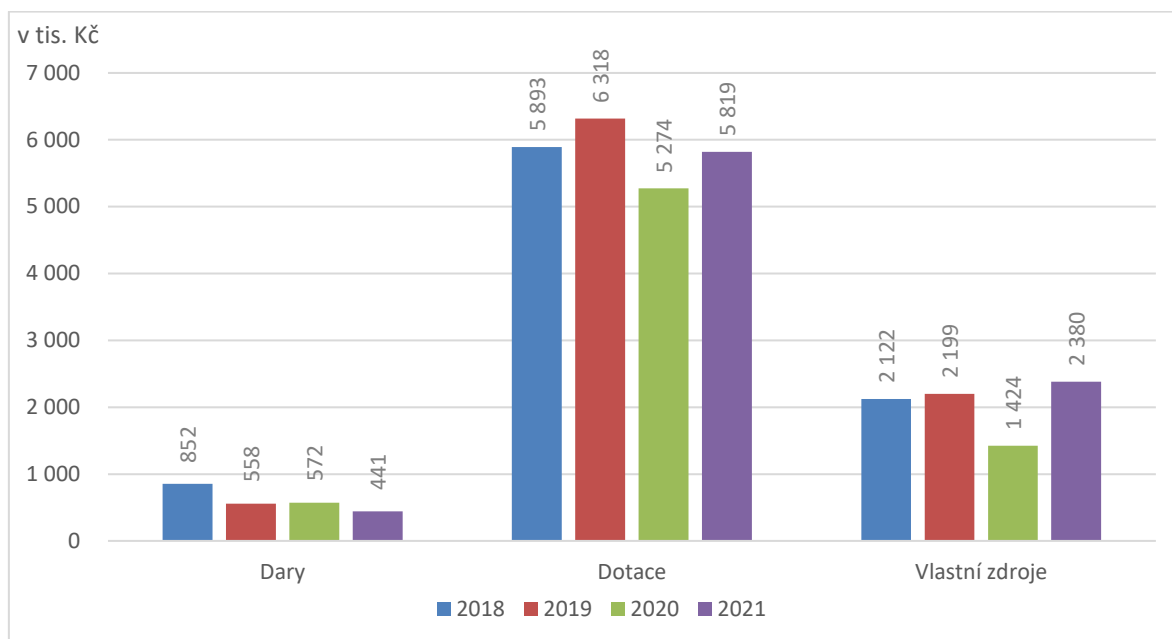
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 24 - Vývoj výnosů a nákladů ČALS v jednotlivých letech

V roce 2018 byla organizace zisková, její celkový zisk tvořil 19 000 Kč. V následujícím roce byly náklady společnosti stejné, ovšem zvýšily se čerpané dotace (hlavním přispěvatelem bylo opět hlavní město Praha). Toto zvýšení nastalo hlavně díky dotaci z Jihomoravského kraje na projekt GOS (Gerontologická a organizační supervize), který poskytuje podporu lidem v zařízeních zřizovaných právě Jihomoravským krajem. Vzrostly i příjmy z vlastních zdrojů, jelikož ČALS začala nový projekt mobilních poraden.

Rok 2020 byl pro organizaci těžký z hlediska financování. Příjmy z vlastních zdrojů klesly o 35 % - jednalo se zejména o příjmy z prodeje pomůcek a vzdělávacích programů, které musely kvůli omezením spojených s pandemií přestat. Organizace rovněž spravuje několik kontaktních míst, které také byly omezeny nařízeními. Dalším důležitým faktorem byla nedočerpaná dotace od jihomoravského kraje. ČALS z ní vyčerpal pouze necelých 12 % a zbytek převedl do roku 2021. Dle přílohy k účetní závěrce ČALSu (obrázek 25) byla nevyčerpaná část dotace zaúčtována na účtu 346 jako výdaj příštího období. To ovšem není správný postup, jelikož účet 346 se týká nároků na dotace ze státního rozpočtu daného účetního období a nevyčerpané dotace se účtují na MD 346 /D 384 jako výnosy příštích období.

V daném následujícím období se poté vyčerpaná část dotace promítne do výnosů firmy. V tomto účetním případě tedy udělala jednotka chybu.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 25 – Rozložení zdrojů financování ČALS

Tabulka 13 Výdaje příštího období evidované na účtu 346

číslo dokladu	datum zaúčtování	text účetního případu	částka	datum úhrady
ID 20067	31. 12. 2020	Dotace MPSV – vratka	20 743,59	17. 1. 2021
ID 20067	31. 12. 2020	Dotace JMK – DO ROKU 21	1 327 347,00	
CELKEM			1 348 090,59	

Tabulka 14 Výdaje příštího období evidované na účtu 383

číslo dokladu	datum zaúčtování	text účetního případu	částka	datum úhrady
ID 20082	31. 12. 2020	Bankovní poplatek	120,00	1. 1. 2021
ID 20084	31. 12. 2020	FD 10/2021	220,00	24. 2. 2021
CELKEM			340,00	

Tabulka 15 Výnosy příštího období evidované na účtu 384

číslo dokladu	datum zaúčtování	text účetního případu	částka	datum úhrady
FD 771/2020	30. 11. 2020	Kurz 2021	25 650,00	4.12.2020

Tabulka 16 Příjmy příštího období evidované na účtu 385

číslo dokladu	datum zaúčtování	text účetního případu	částka	datum úhrady
ID 20075	31. 12. 2020	Respítní péče FV 34/2021	1125,00	25. 1. 2021

Zdroj: Příloha k účetní závěrce za rok 2020 ČALS

Obrázek 26 - Specifikace zaúčtování dotací ČALS

Tabulka 7 zobrazuje procentuální rozložení zdrojů České alzheimerovské společnosti v jednotlivých letech. Lze z ní vidět kolísání přijatých darů organizací, které meziročně stoupá a klesá o zhruba 3 %. Nárůst darů je ovšem pouze „na oko“ v porovnání s jinými zdroji, protože podle obrázku 23 je zřejmé, že celková hodnota darů každým rokem klesá.

Tabulka 7 - Procentuální rozložení zdrojů ČALS

	2018	2019	2020	2021
Dary	9,6 %	6,1 %	7,9 %	5,1 %
Dotace	66,5 %	69,6 %	72,5 %	67,3 %
Vlastní zdroje	23,9 %	24,2 %	19,6 %	27,5 %

Zdroj: vlastní zpracování

Zajímavý je vývoj příjmů z vlastních zdrojů, kdy v roce 2020 je vidět silný pokles tohoto zdroje. Tento pokles i sama organizace vysvětluje ve své výroční zprávě tím, že byla „hlavní vlna“ pandemie COVID-19, kdy lidé byli více doma a mohli se tedy starat o své blízké – hlavním vlastním zdrojem je právě osobní asistence, kterou organizace poskytuje. V roce 2021 se lidé pomalu začali vracet do svých prací a osobní asistence byla více poptávaná.

České alzheimerovské společnosti se daří rozvíjet příjmy z vlastních zdrojů, což je velmi pozitivní směr. Organizace se díky tomu stává více nezávislou a o užití těchto zdrojů může rozhodovat bez omezení. Negativní dopad by mohly mít klesající dary, organizace by se tedy měla zaměřit na přilákání nových dárců pomocí fundraisingu.

Závěr

Tato práce se zabývala neziskovými organizacemi a konkrétně se zaměřila na ty pomáhající lidem v nouzi nebo se zdravotními problémy. Hlavním cílem bylo u vybraného vzorku těchto organizací zhodnotit rozložení jejich zdrojů financování a sledovat jeho vývoj v posledních 4 letech. Vedlejším cílem bylo zhodnocení vlivu pandemie na celkové hospodaření organizací, výši jejich příjmů a změnu struktury zdrojů financování. U každé neziskové organizace bylo zhodnoceno, kde by organizace mohla v budoucnu mít problém, ovšem financování nestátních neziskových organizací je velmi složité téma a organizace se v praxi potýkají s problémy, které není možné předvídat, nebo odstranit.

Výchozími dokumenty pro bakalářskou práci byly vždy účetní závěrky, jejich přílohy a výroční zprávy jednotlivých organizací. Při zkoumání jejich zdrojů jsem vždy začala celkovým zhodnocením hospodaření v minulém roce, ze kterého jsem vytvořila výšečový graf pro zobrazení procentuálního zastoupení jednotlivých složek výnosů. Dále jsem na základě výkazů zisku a ztrát udělala komparaci výnosů a nákladů v jednotlivých letech a zhodnotila jejich vývoj.

Dalším krokem hodnocení bylo porovnání výnosů z jednotlivých zdrojů podle let na základě získané částky a zhodnocení, jak korespondovali s celkovým vývojem nákladů a výnosů. Na závěr každé neziskové organizace byla tabulka s vývojem procentuálního zastoupení jednotlivých složek výnosů. Tato tabulka poté sloužila jako hlavní pomůcka pro naplnění cíle práce, protože se díky ní dalo popsat, jestli daná složka nabývá na významu, či nikoliv.

Většina neziskových organizací ze zkoumaného vzorku (4 z celkového počtu 6) měly největší příjmy z dotací ze státního rozpočtu a/nebo územních celků, krajů a obcí. Hlavním zdrojem zbylých organizací byly dary poskytnuté soukromými a firemními dárci. Polovina Neziskových organizací poté měla příjmy z vlastních zdrojů na relativně dobré úrovni, u druhé poloviny to byl ovšem zanedbatelný výnos oproti ostatním složkám. U všech organizací byl vidět dopad pandemie COVID-19 na jejich hospodaření v daném roce, kdy tento dopad byl vesměs negativní. Nelze ovšem říct, jestli pandemie měla větší dopad na strukturu zdrojů organizací, procentuálně se změnily spíše kvůli ovlivněné výši darů i dotací.

Pro další rozvoj vybraných neziskových organizací vidím klíčový rozvoj získávání finančních prostředků z vlastních zdrojů. Legislativa umožňuje neziskovým organizacím podnikat – v této práci byl zmíněn například prodej výrobků z vlastních dílen, poskytování kurzů, vydávání knih, nebo provozování sociálních zařízení. V důsledku pandemie COVID-19 byl viděn pokles darů i dotací z rozpočtů územních celků a v současné době, kdy nastává problém energetické krize, by tyto zdroje mohly opět poklesnout, zatímco náklady budou růst. Kultivace vlastních zdrojů je tedy dle mého názoru řešení k získání nezávislosti neziskových organizací.

Seznam literatury

BOKŠOVÁ, Jiřina. *Účetní výkazy pod lupou*. Praha: Linde Praha, 2013. ISBN 978-80-720-1-921-2.

BRIGHAM, E F. – EHRHARDT, M C. *Financial management: theory & practice*. 15. vyd. CENGAGE Learning, 2017. 1180 s. ISBN 130563229X.

ČIŽINSKÁ, Romana. *Základy finančního řízení podniku*. Praha: Grada Publishing, 2018. Prosperita firmy. ISBN 978-80-271-0194-8.

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v praxi*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-040-1.

FRIČ, Pavol, Rochdi GOULLI. *Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. ISBN 80-86432-04-1.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Abeceda fondů EU 2021-2027: jak fungují evropské fondy? : jak a na co lze žádat o dotaci? : kam se obrátit pro radu?*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Národní orgán pro koordinaci, 2022. ISBN 978-80-7538-420-1.

NOVOTNÝ, Jiří. *Ekonomika a řízení neziskových organizací (zejména nevládních organizací)*. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0792-7.

PAŘÍZKOVÁ, Ivana, Eva TOMÁŠKOVÁ, Richard BARTES a Romana BUZKOVÁ. *Právní a ekonomické aspekty financování neziskových organizací*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-9154-2.

PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-2117-5.

PELIKÁNOVÁ, Anna. *Sbírka souvztažností pro nestátní neziskovky*. Praha: Grada Publishing, 2017. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-0340-9.

REKTOŘÍK, Jaroslav a kol. *Organizace neziskového sektoru*. Základy ekonomiky, teorie a řízení. 3. vydání. Praha: Ekopress, 2010. 188 s. ISBN 978-80-8692-954-5.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace: vybrané problémy ekonomiky*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9

ŠIMKOVÁ, Eva. *Management a marketing v praxi neziskových organizací*. Vyd. 5., Upr. Hradec Králové: Gaudeamus, 2012. ISBN 978-80-7435-230-0.

ŠPALEK, Jiří, Vladimír HYÁNEK a Laura FÓNADOVÁ. *Na penězích záleží: české neziskové organizace v 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-210-8430-8

VÍT, Petr. *Praktický právní průvodce pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2015. Manažer. ISBN 978-80-247-5477-2.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie spolupráce veřejné správy s nestátními neziskovými organizacemi na léta 2021 až 2030*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2022, číslo 623. ISBN 978-80-7440-286-9.

VOCHOZKA, Marek. *Finance podniku: komplexní pojetí*. Praha: Grada Publishing, 2021. Finanční řízení. ISBN 978-80-271-3267-6.

Internetové zdroje:

Občanské aktivity – Ministerstvo vnitra České republiky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 2022-17-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcanske-aktivity-118893.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

ŠTĚPÁNOVÁ Dagmar. Základní pojmy účetnictví neziskových organizací. *ANNOJMK | Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje, z. s.* [online]. Copyright © [cit. 2022-11-12]. Dostupné z: <https://annojmk.cz/sites/all/files/pravni-poradenstvi/annojmk-zakladni-pojmy-ucetnictvi-nno-2014.pdf>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Rada vlády pro nestátní neziskové organizace. *Vláda České republiky* [online]. Česká republika: Vláda ČR © 2009-2022 [cit. 2022-09-24]. Dostupné na: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnno/zakladni-informace-767/>.

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Rozdělení národního hospodářství	8
Obrázek 1 - Rozdělení národního hospodářství	8
Obrázek 2 - Upravené rozdělení národního hospodářství	9
Obrázek 2 - Upravené rozdělení národního hospodářství	9
Obrázek 3 - Vývoj darů od AVON Cosmetics v letech 2018-2021.....	32
Obrázek 4 - Příjmy Aliance žen s rakovinou prsu v roce 2021	33
Obrázek 5 - Vývoj nákladů a výnosů Aliance žen.....	35
Obrázek 6 – Rozložení zdrojů financování Aliance žen	35
Obrázek 7 - Příjmy Armády spásy v roce 2021	37
Obrázek 8 - Vývoj nákladů a výnosů Armády spásy	38
Obrázek 9 – Rozložení zdrojů financování Armády spásy	39
Obrázek 10 - Rozložení zdrojů financování 2021 Linky bezpečí	41
Obrázek 11 - Vývoj nákladů a výnosu SLP	42
Obrázek 12 - Rozložení zdrojů financování SLP v jednotlivých letech	42
Obrázek 13 - Rozložení příjmů OSF v roce 2021	45
Obrázek 14 - Vývoj nákladů a výnosů OSF v jednotlivých letech.....	46
Obrázek 15 - Upravený vývoj nákladů a výnosů OSF	46
Obrázek 16 – Upravené rozložení zdrojů financování OSF	48
Obrázek 17 - Účelové a provozní dary přijaté OSF v jednotlivých letech	48
Obrázek 18 - Příjmy Maltéžské pomoci v roce 2021	51
Obrázek 19 - Vývoj nákladů a výnosů Maltéžské pomoci v jednotlivých letech....	52
Obrázek 20 - Rozložení zdrojů financování Maltéžské pomoci	53

Obrázek 21 – Příjmy ČALS za rok 2021.....	55
Obrázek 22 - Vývoj výnosů a nákladů ČALS v jednotlivých letech.....	56
Obrázek 23 – Rozložení zdrojů financování ČALS.....	57
Obrázek 24 - Specifikace zaúčtování dotací ČALS	58

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Externí a interní zdroje financování podniku.....	20
Tabulka 2 - Procentuální rozdělení zdrojů financování Aliance žen	36
Tabulka 3 - Procentuální roční rozložení zdrojů financování Armády spásy	38
Tabulka 4 - Procentuální vývoj financování SLP	43
Tabulka 5 – Upravené procentuální rozložení zdrojů financování OSF.....	49
Tabulka 6 - Procentuální rozložení zdrojů financování	53
Tabulka 7 - Procentuální rozložení zdrojů ČALS.....	59

Seznam příloh

Příloha 1 Směrná účtová osnova pro nevýdělečné organizace	67
---	----

Příloha 1 Směrná účtová osnova pro nevýdělečné organizace

Účtová třída 0 - Dlouhodobý majetek

01 - Dlouhodobý nehmotný majetek

012 - Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje

013 - Software

014 - Ocenitelná práva

018 - Drobný dlouhodobý nehmotný majetek

019 - Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek

02 - Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný

021 - Stavby

022 - Samostatné movité věci a soubory movitých věcí

025 - Pěstitelské celky trvalých porostů

026 - Základní stádo a tažná zvířata

028 - Drobný dlouhodobý hmotný majetek

029 - Ostatní dlouhodobý hmotný majetek

03 - Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný

031 - Pozemky

032 - Umělecká díla a předměty

04 - Pořízení dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

041 - Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku

042 - Pořízení dlouhodobého hmotného majetku

05 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek

051 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek

052 - Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek

06 - Dlouhodobý finanční majetek

061 - Podílové cenné papíry a vklady v podnicích s rozhodujícím vlivem

062 - Podílové cenné papíry a vklady v podnicích s podstatným vlivem

063 - Ostatní dlouhodobé cenné papíry a vklady

066 - Půjčky podnikům ve skupině

067 - Ostatní dlouhodobé půjčky

069 - Ostatní dlouhodobý finanční majetek

07 - Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku

072 - Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje

073 - Oprávky k softwaru

074 - Oprávky k ocenitelným právům

078 - Oprávky k drobnému dlouhodobému nehmotnému majetku

079 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku

08 - Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku

081 - Oprávky ke stavbám

082 - Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí

085 - Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů

086 - Oprávky k základnímu stádu a tažným zvířatům

088 - Oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku

089 - Oprávky k ostatnímu dlouhodobému hmotnému majetku

09 - Opravné položky k dlouhodobému majetku

091 - Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku

092 - Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku

093 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku

094 - Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku

- 095 - Opravná položka k poskytnutým zálohám
- 096 - Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku

Účtová třída 1 - Zásoby

11 - Materiál

- 111 - Pořízení materiálu
- 112 - Materiál na skladě
- 119 - Materiál na cestě

12 - Zásoby vlastní výroby

- 121 - Nedokončená výroba
- 122 - Polotovary vlastní výroby
- 123 - Výrobky
- 124 - Zvířata

13 - Zboží

- 131 - Pořízení zboží
- 132 - Zboží na skladě
- 139 - Zboží na cestě

19 - Opravné položky k zásobám

- 191 - Opravná položka k materiálu
- 192 - Opravná položka k nedokončené výrobě
- 193 - Opravná položka k polotovarům vlastní výroby
- 194 - Opravná položka k výrobkům
- 195 - Opravná položka ke zvířatům
- 196 - Opravná položka ke zboží

Účtová třída 2 - Finanční účty

21 - Peníze

- 211 - Pokladna
- 213 - Ceniny

22 - Účty v bankách

- 221 - Bankovní účty

23 - Krátkodobé bankovní úvěry

- 231 - Krátkodobé bankovní úvěry
- 232 - Eskontní úvěry

24 - Jiné krátkodobé finanční výpomoci

- 241 - Emitované krátkodobé dluhopisy
- 249 - Ostatní krátkodobé finanční výpomoci

25 - Krátkodobý finanční majetek

- 251 - Majetkové cenné papíry
- 253 - Dlužné cenné papíry
- 255 - Vlastní dluhopisy
- 256 - Ostatní cenné papíry

26 - Převody mezi finančními účty

- 261 - Peníze na cestě

29 - Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

- 291 - Opravná položka k majetkovým cenným papírům
- 293 - Opravná položka k dlužným cenným papírům

Účtová třída 3 - Zúčtovací vztahy

31 - Pohledávky

- 311 - Odběratelé
- 312 - Směnky k inkasu
- 313 - Pohledávky za eskontované cenné papíry
- 314 - Poskytnuté provozní zálohy
- 315 - Ostatní pohledávky

32 - Závazky

- 321 - Dodavatelé
- 322 - Směnky k úhradě
- 324 - Přijaté zálohy
- 325 - Ostatní závazky

33 - Zúčtování se zaměstnanci a institucemi

- 331 - Zaměstnanci
- 333 - Ostatní závazky vůči zaměstnancům
- 335 - Pohledávky za zaměstnanci
- 336 - Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

34 - Zúčtování daní, dotací a ostatní zúčtování

- 341 - Daň z příjmu
- 342 - Ostatní přímé daně
- 343 - Daň z přidané hodnoty
- 345 - Ostatní daně a poplatky
- 346 - Nároky na dotace a ostatní zúčtování se státním rozpočtem
- 348 - Nároky na dotace a ostatní zúčtování s rozpočtem orgánů územních samosprávných celků

35 - Pohledávky ke sdružení

- 358 - Pohledávky k účastníkům sdružení

36 - Závazky ke sdružením a závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů

- 367 - Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů
- 368 - Závazky k účastníkům sdružení

37 - Jiné pohledávky a závazky

- 375 - Pohledávky z emitovaných dluhopisů
- 378 - Jiné pohledávky
- 379 - Jiné závazky

38 - Přejícné účty aktiv a pasiv

- 381 - Náklady příštích období
- 383 - Výdaje příštích období
- 384 - Výnosy příštích období
- 385 - Příjmy příštích období
- 386 - Kursové rozdíly aktivní
- 387 - Kursové rozdíly pasivní
- 388 - Dohadné účty aktivní
- 389 - Dohadné účty pasivní

39 - Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování

- 391 - Opravná položka k pohledávkám
- 395 - Vnitřní zúčtování
- 396 - Spojovací účet při sdružení

Účtová třída 4 - volná

Účtová třída 5 - Náklady

50 - Spotřebované nákupy

- 501 - Spotřeba materiálu
- 502 - Spotřeba energie
- 503 - Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek
- 504 - Prodané zboží

51 - Služby

- 511 - Opravy a udržování
- 512 - Cestovné
- 513 - Náklady na reprezentaci
- 518 - Ostatní služby

52 - Osobní náklady

- 521 - Mzdové náklady
- 524 - Zákonné sociální pojištění
- 523 - Ostatní sociální pojištění
- 527 - Zákonné sociální náklady
- 528 - Ostatní sociální náklady

53 - Daně a poplatky

- 531 - Daň silniční
- 532 - Daň z nemovitostí
- 538 - Ostatní daně a poplatky

54 - Ostatní náklady

- 541 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení
- 542 - Ostatní pokuty a penále
- 543 - Odpis nedobytné pohledávky
- 544 - Úroky
- 545 - Kursové ztráty
- 546 - Dary
- 548 - Manka a škody
- 549 - Jiné ostatní náklady

55 - Odpisy, prodaný majetek, rezervy a opravné položky

- 551 - Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 552 - Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
- 553 - Prodané cenné papíry a vklady
- 554 - Prodaný materiál
- 556 - Tvorba zákonných rezerv
- 559 - Tvorba zákonných opravných položek

56 – Změna stavu zásob vlastní činnosti

57 – Aktivace

58 - Poskytnuté příspěvky

- 581 - Poskytnuté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami
- 582 - Poskytnuté příspěvky

59 - Daň z příjmů

- 591 - Daň z příjmů
- 595 - Dodatečné odvody daně z příjmů

Účtová třída 6 - Výnosy

60- Tržby za vlastní výkony a za zboží

601 - Tržby za vlastní výrobky

602 - Tržby z prodeje služeb

604 - Tržby za prodané zboží

61 - Změny stavu vnitroorganizačních zásob

611 - Změna stavu zásob nedokončené výroby

612 - Změna stavu zásob polotovarů

613 - Změna stavu zásob výrobků

614 - Změna stavu zvířat

62 - Aktivace

621 - Aktivace materiálu a zboží

623 - Aktivace vnitroorganizačních služeb

623 - Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku

624 - Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

64 - Ostatní výnosy

641 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení

642 - Ostatní pokuty a penále

643 - Platby za odepsané pohledávky

644 - Úroky

645 - Kursové zisky

648 - Zúčtování fondů

649 - Jiné ostatní výnosy

65 - Tržby z prodeje majetku, rezervy a opravné položky

652 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

653 - Tržby z prodeje cenných papírů a vkladů

654 - Tržby z prodeje materiálu

655 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku

656 - Zúčtování zákonných rezerv

657 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku

659 - Zúčtování zákonných opravných položek

68 - Přijaté příspěvky

681 - Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami

682 - Přijaté příspěvky

684 - Přijaté členské příspěvky

69 - Provozní dotace

691 - Provozní dotace

Účtová třída 7 a 8

Účetní jednotky použijí účty účtové třídy 7 a 8 v souladu s článkem XIX úvodních ustanovení.

Účtová třída 9- Vlastní jmění, fondy, hospodářský výsledek, rezervy, dlouhodobé úvěry a půjčky, závěrkové a podrozvahové účty

90 - Vlastní jmění

901 - Vlastní jmění

91 - Fondy

911 - Fondy

93 - Hospodářský výsledek

931 - Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení

932 - Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let

94 - Rezervy

941 - Zákonné rezervy

95 - Dlouhodobé bankovní úvěry a závazky

951 - Dlouhodobé bankovní úvěry

953 - Emitované dluhopisy

954 - Závazky z pronájmu

955 - Dlouhodobé přijaté zálohy

958 - Dlouhodobé směnky k úhradě

959 - Ostatní dlouhodobé závazky

96 - Závěrkové účty

961 - Počáteční účet rozvažný

962 - Konečný účet rozvažný

963 - Účet hospodářského výsledku

97–99 - Podrozvahové účty

971–998 - Podrozvahové účty

999 - Vyrovnávací účet k podrozvahovým účtům

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Adéla Kohnová		
STUDIJNÍ PROGRAM/OBOR/SPECIALIZACE	Specializace Finanční řízení		
NÁZEV PRÁCE	Financování neziskových organizací		
VEDOUCÍ PRÁCE	Ing. Josef Horák, Ph.D.		
KATEDRA	KFU - Katedra financí a účetnictví	ROK ODEVZDÁNÍ	2022
POČET STRAN	74		
POČET OBRÁZKŮ	24		
POČET TABULEK	7		
POČET PŘÍLOH	1		
STRUČNÝ POPIS	Cílem této bakalářské práce je analýza financování neziskových organizací. V první části se práce věnuje problematické zvoleného tématu. V druhé části se práce zabývá aplikací teoretických znalostí na vybraných organizacích.		
KLÍČOVÁ SLOVA	Neziskové organizace, zdroje financování, dotace, fundraising, dary		

ANNOTATION

AUTHOR	Adéla Kohnová		
FIELD	Specialization Financial Management		
THESIS TITLE	Financing of non-profit organizations		
SUPERVISOR	Ing. Josef Horák, Ph.D.		
DEPARTMENT	KFU - Department of Finance and Accounting	YEAR	2022
NUMBER OF PAGES	74		
NUMBER OF PICTURES	24		
NUMBER OF TABLES	6		
NUMBER OF APPENDICES	1		
SUMMARY	The aim of this bachelor's thesis is to analyze the financing of the non-profit organizations. The first part is focused on the issues of the topic. The second part applies theoretical knowledge in selected organizations.		
KEY WORDS	Non-profit organizations, financial resources, fundraising, donations, subsidies		